

Avtalsnamn Glasögon 2025

Ref. nr. 23.3-8628-2025

Startdatum 2026-03-13

Slutdatum 2030-03-12

Förlängning Ingen förlängning

Avtalsparter

Köpare

Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet
2021000829

Adress

Box 2218
10315
STOCKHOLM
Sverige

Kontaktperson

Gunilla Lannestedt
08-700 07 62 (tel)
gunilla.lannestedt@kammarkollegiet.se

Säljare

Specsavers Sweden AB
5566157961

Adress

Box 205
40123
GÖTEBORG
Sverige

Kontaktperson

Specsavers Sweden
031-7719800 (tel)
business@mail.specsavers.se

Innehåll

1. Dokument för numrering 1	6
2. Dokument för numrering 2	7
3. Dokument för numrering 3	8
4. Dokument för numrering 4	9
5. Dokument för numrering 5	10
6. Ramavtalets Huvuddokument	11
6.1 Allmänt	11
6.2 Parter och Avropsberättigade	11
6.2.1 Parter	11
6.2.2 Avropsberättigade	11
6.2.3 Kontaktpersoner och meddelanden	11
6.3 Definitioner	12
6.4 Ramavtalets handlingar och deras inbördes ordning	13
6.5 Omfattning	13
6.6 Omsättning	14
6.7 Ramavtalets ikraftträdande och löptid	14
6.8 Metod för Avrop och tilldelning av Kontrakt	14
6.8.1 Kontrakt mellan Ramavtalsleverantören och Avropsberättigad	15
6.9 Ramavtalsleverantörens åtagande	16
6.9.1 Uppfyllande av krav och villkor	16
6.9.2 Funktionsbrevlåda	16
6.9.3 Avropssvar	16
6.9.4 Försäkring	16
6.9.5 Miljöhänsyn	17
6.9.6 Sociala hänsyn	17
6.9.6.1 Antidiskriminering	17
6.9.6.2 Grundläggande rättigheter för arbetstagare	17
6.9.7 Tillgänglighet	18
6.9.7.1 Lokalers tillgänglighet	18
6.9.7.2 Kontinuitetshantering	19
6.9.8 Antikorruption	19
6.9.9 Sekretess	19
6.10 Informationssäkerhet och GDPR	20
6.10.1 Personal för support	20
6.10.2 Molntjänst	20
6.10.3 Informationssäkerhetsarbete	21
6.10.4 Säkerhetsutbildning för personal	22
6.11 Priser och prisjustering	22
6.11.1 Priser	22

6.11.2 Prisjustering	22
6.11.3 Factoring och fakturahantering	23
6.12 Samverkan	23
6.12.1 Lojalitets- och informationsplikt	23
6.12.1.1 Upplysningar med avseende särskilt på EU-sanktioner	23
6.12.2 Möten	24
6.12.3 Information om och marknadsföring av Ramavtalet	24
6.13 Underleverantör	24
6.13.1 Åberopade företag	25
6.14 Ersättning till Kammarkollegiet och redovisning av statistik	25
6.14.1 Administrationsavgift till Kammarkollegiet	25
6.14.2 Redovisning av försäljning	26
6.14.3 Redovisning av statistik	26
6.15 Uppföljning	29
6.16 Avtalsbrott och påföljder	30
6.16.1 Rättelse vid avtalsbrott	30
6.16.2 Ramavtalsleverantörens vitesgrundande avtalsbrott	30
6.16.2.1 Löpande vite	30
6.16.2.2 Engångsvite	30
6.16.2.3 Begränsning av viten	31
6.16.3 Kammarkollegiets uppsägningsrätt	31
6.16.4 Ramavtalsleverantörens uppsägningsrätt	32
6.16.5 Ramavtalets förtida upphörande av annan anledning	32
6.16.6 Skadestånd	32
6.16.7 Ursäktligt avtalsbrott (force majeure)	32
6.17 Ändringar av Ramavtalet	33
6.17.1 Ändringar och tillägg	33
6.17.2 Kammarkollegiets rätt till överlåtelse av Ramavtalet	33
6.17.3 Ramavtalsleverantörens rätt till överlåtelse av Ramavtalet	33
6.17.4 Ägar- och kontrollskifte hos Ramavtalsleverantören	33
6.17.5 Tillägg, byte eller borttagande av optikbutiker	34
6.18 Konsekvenser av Ramavtalets upphörande	34
6.19 Tillämplig lag och tvistelösning	34
7. Allmänna villkor	36
7.1 Allmänt	36
7.2 Definitioner	36
7.3 Kontaktpersoner och kommunikation	37
7.4 Kontraktets handlingar och deras inbördes ordning	38
7.5 Ramavtalsleverantörens ansvar för Upphandlingsföremålet	38
7.6 Avropsberättigads ansvar för Upphandlingsföremålet	39
7.7 Ramavtalsleverantörens ansvar för personal	39
7.8 Försäkring	39

7.9 Priser och prisjustering	39
7.9.1 Priser	39
7.9.2 Prisjustering	39
7.10 Tilläggsköp	39
7.11 E-handel	40
7.11.1 Generella villkor för e-handel	40
7.11.2 Ansvar – För format, kommunikationssätt och kostnader	40
7.11.3 Order och ordersvar	41
7.11.4 Pappersrekvisition	41
7.12 Fakturering och betalning	41
7.12.1 Fakturering	41
7.12.2 Fakturans innehåll	42
7.12.3 Betalning	42
7.12.4 Dröjsmålsränta	42
7.13 Informationssäkerhet och GDPR	43
7.13.1 Behandling av personuppgifter	43
7.13.2 Behandling av information i journalföringssystem	43
7.13.3 Tillgång till information vid upphörande av molntjänst	43
7.14 Sekretess och konfidentiell information	44
7.15 Samverkan	45
7.15.1 Lojalitets- och informationsplikt	45
7.15.1.1 Upplysningar med avseende särskilt på EU-sanktioner	45
7.15.2 Marknadsföring av Kontraktet	45
7.16 Underleverantör	45
7.17 Tillgänglighet och service	46
7.18 Leverans - hämtning av glasögon	46
7.19 Garanti	47
7.20 Redovisning av statistik	47
7.21 Återlämning av glasögon	47
7.22 Uppföljning	47
7.23 Avtalsbrott och påföljder	48
7.23.1 Rättelse vid avtalsbrott	48
7.23.2 Ansvar vid Försening	48
7.23.2.1 Vad som avses med Försening	48
7.23.2.2 Meddelandeskyldighet vid misstanke om Försening	48
7.23.3 Ansvar vid Fel	49
7.23.3.1 Vad som avses med Fel	49
7.23.3.2 Reklamation och avhjälpande av Fel	49
7.23.3.3 Prisavdrag vid Fel	49
7.23.3.4 Fel som utgör väsentligt avtalsbrott	49
7.23.4 Ramavtalsleverantörens vitesgrundande avtalsbrott	50
7.23.4.1 Löpande vite	50

7.23.4.2 Engångsvite	51
7.23.4.3 Begränsning av viten	51
7.23.5 Skadestånd	51
7.23.6 Ursäktligt avtalsbrott (force majeure)	51
7.23.7 Avropsberättigads uppsägningsrätt	52
7.23.8 Ramavtalsleverantörens uppsägningsrätt	53
7.23.9 Kontraktets förtida upphörande av annan anledning	53
7.24 Ändringar av Kontraktet	53
7.24.1 Ändringar och tillägg	53
7.24.2 Ändring av Underleverantör	53
7.24.3 Avbeställning av Upphandlingsföremål	53
7.24.4 Avropsberättigads rätt till överlåtelse av Kontraktet	53
7.24.5 Ramavtalsleverantörens rätt till överlåtelse av Kontraktet	54
7.24.6 Ägar- och kontrollskifte hos Ramavtalsleverantören	54
7.25 Icke-avstående (no waiver)	54
7.26 Tillämplig lag och tvistelösning	54

1. Dokument för numrering 1

2. Dokument för numrering 2

3. Dokument för numrering 3

4. Dokument för numrering 4

5. Dokument för numrering 5

6. Ramavtalets Huvuddokument

6.1 Allmänt

Detta Huvuddokument innehåller krav och villkor för fullgörande av Ramavtalet avseende Glasögon 2025 med diarienummer 23.3-8628-2025 och är tillämpligt på avtalsförhållandet mellan Kammarkollegiet och Ramavtalsleverantören. Ramavtalet gäller endast mellan Kammarkollegiet och Ramavtalsleverantören.

Ramavtalsleverantören kan tilldelas Kontrakt enligt Ramavtalet som innehåller relevanta krav och villkor för Avrop och tilldelning av Kontrakt. Kammarkollegiet garanterar däremot inte någon exklusivitet, försäljningsvolym eller liknande.

6.2 Parter och Avropsberättigade

6.2.1 Parter

Ramavtal med avtalsnummer 23.3-8628-2025-001, har träffats för Avropsberättigades räkning, mellan Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet, organisationsnummer 202100-0829, nedan Kammarkollegiet, och Specsavers Sweden AB, organisationsnummer 5566157961, nedan Ramavtalsleverantören.

6.2.2 Avropsberättigade

Ramavtalet kan användas för Avrop av nedan angivna upphandlande myndigheter. Dessa benämns Avropsberättigade.

Myndigheter under regeringen är berättigade att genomföra Avrop med stöd av förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning. Till myndigheter under regeringen räknas statliga förvaltningsmyndigheter, statliga affärsverk, AP-fonder, domstolar och svenska utlandsmyndigheter. Se det allmänna myndighetsregistret på SCB:s [webbplats](#). Se förordningen (2007:755) om det allmänna myndighetsregistret för information om dessa myndigheter.

Myndigheter under riksdagen och andra offentligt styrda organ enligt 1 kap. 18 § och 22 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), deltar med stöd av att de har lämnat bekräftelse till Kammarkollegiet på att de önskar vara Avropsberättigade. Av bilaga *Avropsberättigade* framgår vilka upphandlande myndigheter som kan genomföra Avrop utöver de som är Avropsberättigade med stöd av förordningen enligt ovan. Om hela eller delar av Avropsberättigads verksamhet genom omorganisation överförs till annan juridisk person och behovet som omfattas av Ramavtalet helt eller delvis övertas av den andra juridiska personen är även denne Avropsberättigad.

6.2.3 Kontaktpersoner och meddelanden

Av Kammarkollegiets webbplats [avropa.se](#) framgår kontaktpersonerna för Ramavtalet.

Ramavtalsleverantörens kontaktperson har, om inte annat skriftligen meddelats Kammarkollegiets kontaktperson, behörighet att på Ramavtalsleverantörens vägnar och med för denne bindande verkan företräda Ramavtalsleverantören i frågor avseende Ramavtalet.

Byte av kontaktperson ska skriftligen meddelas den andra Parten utan dröjsmål.

Meddelande från en Part angående Ramavtalet ska skriftligen tillhandahållas den andra Partens kontaktperson. Meddelande om eventuell ändring ska skriftligen skickas i god tid före ändringens ikraftträdande. Om inte Parterna kommer överens om annat ska Ramavtalets handlingar vara på svenska och svenska ska användas vid kommunikation. Det innebär att respektive kontaktperson obehindrat ska kunna tillgodogöra sig information och kommunicera på svenska i tal och skrift.

6.3 Definitioner

För tolkningen och tillämpningen av Ramavtalet ska följande begrepp ha nedan angiven betydelse, om inte annat uttryckligen anges eller uppenbarligen framgår av omständigheterna.

Begrepp	Förklaring
Avrop	Med Avrop avses de åtgärder Avropsberättigad vidtar i syfte att köpa Upphandlingsföremål genom tilldelning av Kontrakt enligt Ramavtalet.
Avropsberättigad	Med Avropsberättigad avses de upphandlande myndigheter som anges i avsnitt <i>Avropsberättigade</i> .
Avropsförfrågan	Med Avropsförfrågan avses den förfrågan som Avropsberättigad skickar till Ramavtalsleverantören vid Avrop.
Avropssvar	Med Avropssvar avses det anbud eller den bekräftelse som Ramavtalsleverantören lämnar på en Avropsförfrågan. Med Avropssvar avses även svar till Kammarkollegiet och Avropsberättigad att Ramavtalsleverantören inte kan erbjuda efterfrågat Upphandlingsföremål.
Huvuddokument	Med Huvuddokument avses detta dokument som innehåller krav och villkor för fullgörande av Ramavtalet, vilket reglerar avtalsförhållandet mellan Parterna.
Kontrakt	Med Kontrakt avses det skriftliga avtal (inklusive avtal som exempelvis ingås elektroniskt via e-post, e-handelssystem eller bokningssystem) som upprättas mellan Ramavtalsleverantören och Avropsberättigad rörande köp av Upphandlingsföremål enligt Ramavtalet.
Part	Med Part avses i Huvuddokumentet Kammarkollegiet eller Ramavtalsleverantören.
Ramavtal	Med Ramavtal avses de dokument inklusive bilagor, vilka är uppräknade i avsnitt <i>Ramavtalets handlingar och deras inbördes ordning</i> .
Ramavtalsleverantör	Med Ramavtalsleverantör avses den anbudsgivare som efter genomförd upphandling ingått Ramavtal med Kammarkollegiet.

skriftligen	Med skriftligen avses i <i>Ramavtalets Huvuddokument</i> meddelande skickat per ordinarie post, via e-post eller annat elektroniskt medel.
Underleverantör	Med Underleverantör avses en juridisk eller fysisk person, i alla led i leverantörskedjan, som Ramavtalsleverantören anlitar för att fullgöra hela eller delar av de rättigheter och skyldigheter som framgår av Ramavtalet och Kontrakt.
Upphandlingsföremål	Med Upphandlingsföremål avses de varor och tjänster som Ramavtalsleverantören ska tillhandahålla enligt Ramavtalet och Kontrakt. Upphandlingsföremål enligt Kontrakt får tillhandahållas vid enstaka eller återkommande tillfällen.

6.4 Ramavtalets handlingar och deras inbördes ordning

Ramavtalet består av nedan angivna handlingar. Handlingarna kompletterar varandra, om inte omständigheterna föranleder annat. Om handlingarna innehåller motstridiga uppgifter gäller de i följande ordning:

1. Skriftliga ändringar och tillägg i handlingarna nedan
2. Huvuddokumentet (detta dokument) med följande bilagor:
  - Bilaga Allmänna villkor
  - Bilaga Anmälan om åberopat företag
  - Bilaga Avropsberättigade
  - Bilaga Priser
  - Bilaga Optikbutiker
3. Upphandlingsdokumenten med bilagor inklusive rättelser, kompletteringar och förtydliganden
4. Ramavtalsleverantörens anbud med bilagor inklusive av Kammarkollegiet godkända rättelser, kompletteringar och förtydliganden.

Inga andra handlingar än de ovan nämnda ingår i Ramavtalet. Parterna kan komma överens om att en ändring eller tillägg till Ramavtalet får genomslag på den hierarkiska nivå där den berörda handlingen är placerad. Innehåller Ramavtalsleverantörens anbud uppgifter som inte efterfrågats eller reservationer blir dessa endast giltiga om Parterna uttryckligen och skriftligen överenskommer om detta. Exempel på uppgift som inte efterfrågats eller reservation kan vara Ramavtalsleverantörens egna avtalsvillkor eller liknande som innebär ett åläggande för Kammarkollegiet eller Avropsberättigad som strider mot krav eller villkor i upphandlingsdokumenten.

6.5 Omfattning

Detta Ramavtal omfattar: synundersökningar, receptslipade bildskärmsglasögon, skyddsglasögon, skytteglasögon samt glas till insatsbågar.

Ramavtalet omfattar även receptslipade reservglasögon till sjögående personal enligt Transportstyrelsens föreskrifter om läkarintyg för sjöfolk (TSFS 2011:117).

Till samtliga receptslipade glasögon ska det, när det är tillämpligt, ingå:

- Montering av glas i båge och övriga arbeten

- Hårt glasögonfodral och putsduk
- Utprovning och justering av skalmar
- Eventuell efterjustering, och beroende på både, byte av sadlar och skalmtoppar

6.6 Omsättning

Kammarkollegiet uppskattar omsättningen på Ramavtalet till totalt 120 SEK exklusive mervärdesskatt. Uppskattningen grundas på statistik från nuvarande ramavtal. Vidare grundas den uppskattade omsättningen på information som Avropsberättigade kommit in med gällande uppskattat behov. För mer information, se [förstudien](#). Kammarkollegiet garanterar inte någon försäljningsvolym eller liknande.

Glasögon och synundersökningar får avropas upp till en sammanlagd omsättning (takvolym) om 270 MSEK exklusive mervärdesskatt under Ramavtalets löptid.

Om den sammanlagda omsättningen uppnås kan Avrop inte längre ske från Ramavtalet under resterande del av Ramavtalets löptid.

Ramavtalet och Kontrakt har även efter att den sammanlagda omsättningen uppnåtts fortsatt giltighet och ramavtalsvillkoren ska tillämpas i sin helhet.

Kammarkollegiet förbehåller sig rätten att stänga Ramavtalet för Avrop i förtid om det vid redovisning eller avstämning uppmärksammas att 90 procent eller mer av den sammanlagda omsättningen för Ramavtalet uppnåtts samt att Kammarkollegiet bedömer det som sannolikt att den sammanlagda omsättningen kommer att överskridas under kommande redovisningsperiod.

6.7 Ramavtalets ikraftträdande och löptid

Ramavtalet träder i kraft den 2026-03-13. Om Ramavtalet anses ingånget vid ett senare datum träder Ramavtalet i kraft från och med det datumet. Att Ramavtalet träder i kraft innebär att Avrop kan göras.

Ramavtalet löper under en period av 48 månader, dock längst till och med den 2030-03-12. Ramavtalet upphör därefter att gälla utan uppsägning. Tilldelning av Kontrakt ska dock ske under Ramavtalets löptid.

Kammarkollegiet har en ensidig rätt att säga upp Ramavtalet till upphörande tidigast 24 månader innan Ramavtalet löper ut. Uppsägning enligt detta avsnitt ska ske skriftligen med minst tre (3) månaders uppsägningstid. Kammarkollegiet är inte skyldig att lämna ersättning till Ramavtalsleverantören vid uppsägning enligt detta avsnitt.

6.8 Metod för Avrop och tilldelning av Kontrakt

Avropsberättigad genomför Avrop i syfte att anskaffa Upphandlingsföremål. Ramavtalet fastställer villkoren för Avrop. När Avropsberättigad genomför Avrop och tilldelar Kontrakt är den skyldig att hålla sig inom de ramar som framgår av Ramavtalet. Nedan framgår hur Avrop och tilldelning av Kontrakt går till.

Avropsberättigad genomför Avrop i syfte att anskaffa Upphandlingsföremål. Ramavtalet fastställer villkoren för Avrop. När Avropsberättigad genomför Avrop och tilldelar Kontrakt är den skyldig att hålla sig inom de ramar som framgår av Ramavtalet. Nedan framgår hur Avrop och tilldelning av Kontrakt går till.

Tilldelning genom dynamisk rangordning

Avrop från Ramavtalet görs genom en dynamisk rangordning. Det innebär att Avrop sker från den Ramavtalsleverantör som erbjuder lägst totalpris inom den produktkategori som behovet avser, har optikbutik på vald ort samt, där tillämpligt, uppfyller eventuella krav på tillgänglighetsanpassning.

Nedan beskrivs hur Avrop genom dynamisk rangordning går till.

1. Arbetstagaren eller Avropsberättigad utgår från den produktkategori som behovet avser, exempelvis bildskärmsglasögon eller skyddsglasögon.
2. Därefter väljer arbetstagaren eller Avropsberättigad ort utifrån en (1) av nedanstående Om det saknas optikbutik på vald ort väljer arbetstagaren den ort som är geografiskt närmast belägen utifrån en (1) av nedanstående faktorer.
  - ort där arbetstagarens arbetsplats är belägen
  - ort där arbetstagaren bor, eller
  - ort som arbetstagaren befinner sig på vid tjänsteresa eller tjänsteärende.
3. Arbetstagaren bokar tid hos optikbutik på vald ort som tillhör Ramavtalsleverantören som är högst rangordnad inom produktkategorin. Högst rangordnad är den Ramavtalsleverantör med lägst totalpris inom produktkategorin (t.ex. bildskärmsglasögon). Med totalpris avses summan av alla lämnade priser inom respektive produktkategori.
4. Vid behov av tillgänglighetsanpassad optikbutik (exempelvis butik med tillgång till rullstolsramp eller hiss) väljer arbetstagaren högst rangordnad optikbutik som har efterfrågad tillgänglighetsanpassning. Om ingen av Ramavtalsleverantörerna kan erbjuda efterfrågad tillgänglighetsanpassning inom vald ort får arbetstagaren välja en annan ort som är geografiskt närmast belägen utifrån en (1) av faktorerna som framgår av punkt 2 ovan.

Arbetstagare eller Avropsberättigad får kontakta nästföljande Ramavtalsleverantör i den dynamiska rangordningen om följande särskilda skäl föreligger:

- Ramavtalsleverantören saknar optikbutik med efterfrågad tillgänglighetsanpassning inom vald ort,
- Ramavtalsleverantören har inte möjlighet att erbjuda tid för synundersökning, enligt kraven i *Kravspecifikation* avsnitt *Tidsbokning av synundersökning* på grund av kapacitetsbrist avseende legitimerade optiker. Arbetstagaren måste alltid tillfråga minst tre (3) av Ramavtalsleverantörens optikbutiker inom vald ort för att åberopa denna grund (förutsatt att Ramavtalsleverantören har tre (3) optikbutiker på orten),
- Ramavtalsleverantören har inte besvarat Avropsförfrågan. Arbetstagaren måste alltid tillfråga minst tre (3) av Ramavtalsleverantörens optikbutiker inom vald ort för att åberopa denna grund (förutsatt att Ramavtalsleverantören har tre (3) optikbutiker på orten),
- Avropet avser ett ersättningsköp som beror på att Avropsberättigad har sagt upp ett från detta Ramavtal avropat Kontrakt och detta beror på Ramavtalsleverantören, eller
- Kammarkollegiet har bestämt att Ramavtalsleverantören inte får lämna Avropssvar enligt avsnitt *Kammarkollegiets uppsägningsrätt*.

6.8.1 Kontrakt mellan Ramavtalsleverantören och Avropsberättigad

Kontrakt anses vara tecknat när Ramavtalsleverantören besvarat Avropsförfrågan, dvs. bekräftat tidsbokningen.

Bilaga Allmänna villkor utgör alltid en bilaga till Kontrakt oavsett om bilaga Allmänna villkor återopas eller inte.

6.9 Ramavtalsleverantörens åtagande

6.9.1 Uppfyllande av krav och villkor

Ramavtalsleverantören ska tillhandahålla Upphandlingsföremålet och fullgöra alla sina åtaganden från och med att Ramavtalet har trätt i kraft till och med att Ramavtalet upphört. Det innebär bland annat att krav, tilldelningskriterier och villkor som Ramavtalsleverantören uppfyllde vid anbudsutvärderingen och tilldelningen ska uppfyllas.

Krav i Ramavtalet avseende Upphandlingsföremålet ska vara avtalsenliga senast vid Ramavtalets ingående.

Ramavtalsleverantören ska utföra samtliga sina åtaganden enligt Ramavtalet med omsorg och på ett fackmannamässigt sätt. Ramavtalsleverantören ansvarar för att Ramavtalet fullgörs enligt tillämpliga lagar, förordningar och föreskrifter.

6.9.2 Funktionsbrevlåda

Ramavtalsleverantören ska tillhandahålla en funktionsbrevlåda, på Kammarkollegiets begäran, som inte är bunden till en enskild person. Ramavtalsleverantören har en skyldighet att bevaka funktionsbrevlådan. Ramavtalsleverantören ansvarar för att angiven funktionsbrevlåda på Kammarkollegiets webbplats avropa.se är korrekt. Byte av e-postadress ska skriftligen meddelas Kammarkollegiet utan dröjsmål.

6.9.3 Avropssvar

Ramavtalsleverantören ska alltid lämna Avropssvar på en Avropsförfrågan. Avropssvar ska lämnas till arbetstagare genom samma kommunikationsväg som arbetstagare nyttjar alternativt via e-post. Om Ramavtalsleverantören systematiskt inte erbjuder efterfrågat Upphandlingsföremål, som inte kan härledas till kapacitetsbrist avseende legitimerade optiker, kan det resultera i påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*. Det är Ramavtalsleverantören som äger bevisbördan för att påvisa eventuell kapacitetsbrist.

Ramavtalsleverantören ska för Avropsberättigad påtala eventuella brister i Avropsförfrågan som Ramavtalsleverantören kände till eller borde ha känt till innan Avropssvar lämnas.

6.9.4 Försäkring

Ramavtalsleverantören ska inneha sedvanlig ansvarsförsäkring med betryggande ansvarsbelopp med hänsyn till Kontraktet. För person- och sakskada ska ansvarsförsäkringen som minst uppgå till 10 miljoner SEK.

Ramavtalsleverantör ska även inneha en ansvarsförsäkring avseende ren förmögenhetsskada avseende sin verksamhet. Ansvarsförsäkringen för ren förmögenhetsskada ska vara anpassad till den bransch som Ramavtalsleverantören verkar inom. Försäkringsbeloppet ska vara betryggande med hänsyn till Ramavtalet eller de branschavtal som normalt gäller för tillhandahållen tjänst om dessa är avtalade.

Försäkringen ska vara giltig under tiden Ramavtalet och Kontrakt är i kraft.

Ramavtalsleverantören ska på begäran visa upp bevis på giltig försäkring.

6.9.5 Miljöhänsyn

Ramavtalsleverantören ska vid fullgörande av Ramavtalet och Kontrakt kontinuerligt arbeta med att förbättra och ta hänsyn till miljöaspekter för att förebygga och undvika negativ miljö- och klimatpåverkan. Det handlar om åtgärder för att minska konsumtion och onödig användning av negativt miljö- och/eller klimatpåverkande resurser såsom exempelvis elektricitet, förpackningar, emballage och resor.

6.9.6 Sociala hänsyn

Ramavtalsleverantören ska vid fullgörande av Ramavtalet och Kontrakt kontinuerligt arbeta med att förbättra och ta hänsyn till sociala och etiska aspekter. Ramavtalsleverantören är skyldig att följa arbetsrättslig lagstiftning, anställningsvillkor och i tillämpliga fall kollektivavtal vid fullgörande av Upphandlingsföremålet.

6.9.6.1 Antidiskriminering

Ramavtalsleverantören ska vid fullgörande av Ramavtalet och Kontrakt i Sverige följa diskrimineringslagen (2008:567). Arbetet med aktiva åtgärder ska följa 3 kap. 4–12 §§ diskrimineringslagen samt dokumenteras enligt 3 kap. 13–14 §§ diskrimineringslagen.

Ramavtalsleverantören ska även i övrigt bedriva ett fortlöpande arbete med aktiva åtgärder och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

6.9.6.2 Grundläggande rättigheter för arbetstagare

Ramavtalsleverantören ska verka för att Ramavtalet och Kontrakt fullgörs under förhållanden som är förenliga med:

1. FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948),
2. ILO:s kärnkonventioner om tvångsarbete, barnarbete, diskriminering, arbetsmiljö, föreningsfrihet och organisationsrätt (nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138, 155, 182 och 187),
3. Den arbetarskydds- och arbetsmiljölagstiftning som gäller i landet där arbetet utförs,
4. Den arbetsrättslagstiftning, inklusive lagstiftning om lön och socialförsäkringsskydd som gäller i landet där arbetet utförs,
5. Den miljöskyddslagstiftning som gäller i landet där arbetet utförs, och
6. FN:s konvention mot korruption.

I de fall då internationella bestämmelser föreskriver ett starkare skydd för den enskilde än nationell lagstiftning ska Ramavtalsleverantören vidta skäliga åtgärder för att efterleva de internationella bestämmelserna.

Ramavtalsleverantören ska ha utsett ansvarig på ledningsnivå som ansvarar för efterlevnaden av detta avsnitt.

För att visa att ovan är uppfyllt ska Ramavtalsleverantören på begäran redovisa följande handlingar:

1. Policy som innehåller ett åtagande att respektera konventionerna och regelverken ovan. Policyn ska vara beslutade av högsta ledningen hos Ramavtalsleverantören och vara allmänt tillgänglig.
2. Rutin för att ovan konventioner och regelverk följs av de Underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra Kontrakt, oavsett i vilket led i leverantörskedjan de

befinner sig. De Underleverantörer som får anses berörda, vad gäller varor, är de som tillverkar färdigställda varor, de som framställer delar och komponenter till färdigställda varor samt de som ansvarar för montering av ingående delar och komponenter till färdigställda varor. Utöver detta ska det framgå hur Ramavtalsleverantören verkar för att konventioner och regelverk efterlevs av samtliga Underleverantörer i leverantörskedjan.

3. Redogörelse för leveranskedjan av Upphandlingsföremålet som levereras genom detta Ramavtal, med särskild hänsyn till högriskverksamheter. Redogörelsen ska minst omfatta samtliga Underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra Kontrakt.
4. Rutiner för identifiering och prioritering av risker för avvikelser från kraven enligt detta avsnitt. Rutinen ska minst omfatta samtliga Underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra Kontrakt.
5. Rutiner för systematisk uppföljning för att kontrollera rådande förhållanden och följsamheten till kraven enligt detta avsnitt.
6. Rutiner för att omedelbart vidta åtgärder för att förhindra och begränsa brister i efterlevnaden av detta avsnitt, samt för att vidta rättelse vid identifierade brister.

Åtgärderna enligt styckena ovan ska vidtas i enlighet med FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s vägledning om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande eller likvärdigt, se Upphandlingsmyndighetens tillämpningsstöd Arbetsrättsliga villkor enligt ILO:s kärnkonventioner och villkor om hållbara leveranskedjor.

Ramavtalsleverantören ska på begäran redovisa ytterligare handlingar för kontroll av att ovan är uppfyllt.

Ramavtalsleverantörens redovisning ska ske på det sätt och inom den tid som Kammarkollegiet begär. Ramavtalsleverantören är även skyldig att möjliggöra för Kammarkollegiet att själv eller genom tredje part delta vid inspektioner på plats hos Ramavtalsleverantören och i skälig omfattning hos de Underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra Kontrakt.

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.9.7 Tillgänglighet

6.9.7.1 Lokalers tillgänglighet

Ramavtalsleverantören ska under Ramavtalets löptid arbeta för att göra dennes optikbutiker tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Ramavtalsleverantören ska på begäran av Kammarkollegiet inkomma med en tillgänglighetspolicy som visar hur Ramavtalsleverantören arbetar för att göra sina optikbutiker som omfattas av Ramavtalet mer tillgängliga. Redovisningen ska ske i enlighet med Kammarkollegiets instruktioner.

Tillgänglighetspolicyen ska beskrivas på en övergripande nivå och behöver inte innefatta uppgifter gällande enskilda optikbutiker. Tillgänglighetspolicyen ska minst omfatta:

- Mål för att öka tillgängligheten i optikbutikerna.
- En beskrivning av hur Ramavtalsleverantören arbetar med inventering av optikbutikernas tillgänglighet.
- En beskrivning av hur Ramavtalsleverantören arbetar för att åtgärda tillgänglighetsbrister och göra sina optikbutiker mer tillgängliga.

Ramavtalsleverantören ska även senare under Ramavtalets löptid på begäran kunna redovisa hur arbetet enligt ovan fortskrider. Redovisningen ska ske i enlighet med Kammarkollegiets instruktioner.

6.9.7.2 Kontinuitetshantering

Ramavtalsleverantören ska under Ramavtalets löptid arbeta med kontinuitetshantering gällande den egna verksamheten.

Med kontinuitetshantering avses att planera för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå oavsett vilka störningar som den utsätts för. Kontinuitetshantering ska hjälpa verksamheten att mildra konsekvenser och minska avbrottsiden vid störning eller avbrott.

Kontinuitetshanteringen ska beskrivas på en övergripande nivå och behöver inte innefatta uppgifter gällande enskilda optikbutiker. Kontinuitetshantering ska minst omfatta:

1. En riskanalys som redogör för vilka störningar som kan inträffa i verksamheten och hur sannolika riskerna är att inträffa.
2. En konsekvensanalys som redogör för vilka konsekvenser störningarna kan få på verksamheten.
3. En kontinuitetsplan som, utifrån identifierade risker och konsekvenser, redogör för de åtgärder som kommer att vidtas för att upprätthålla, återställa och återgå till ordinarie verksamhet.

Kontinuitetshanteringen bör till exempel omfatta verksamhet så som personal, lokaler, elförsörjning, tillgång till varor, IT-system och kommunikationsvägar.

Ramavtalsleverantören ska på begäran av Kammarkollegiet inkomma med en skriftlig allmän beskrivning som styrker att Ramavtalsleverantören arbetar med kontinuitetshantering. Den allmänna beskrivningen ska visa att Ramavtalsleverantörens kontinuitetshantering minst omfattar punkterna 1–3 ovan, men ska inte innehålla några specifika detaljer.

Kammarkollegiet har under Ramavtalets löptid möjlighet att begära in mer detaljerade uppgifter om hur Ramavtalsleverantören arbetar med kontinuitetshantering.

6.9.8 Antikorruption

Ramavtalsleverantören ska aktivt förebygga och förhindra korruption i sin verksamhet i stort och specifikt kopplat till sina åtaganden i Ramavtalet. Med korruption avses här såväl brottsliga handlingar, såsom givande och tagande av muta, som beteenden som kan uppfattas som förtroendeskadligt av utomstående. Ramavtalsleverantören ska exempelvis ha interna rutiner för att förebygga och förhindra korruption. Om Ramavtalsleverantören upptäcker korruption eller andra oegentligheter hänförligt till Ramavtalet ska Ramavtalsleverantören vidta åtgärder och omedelbart informera Kammarkollegiet om situationen.

6.9.9 Sekretess

Ramavtalsleverantören är skyldig att följa gällande rätt vad gäller sekretess, bland annat tillämpliga delar av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Ramavtalsleverantören är vidare skyldig att följa den konfidentialitet som är bruklig inom branschen.

Parterna förbinder sig att inte röja eller på något sätt utnyttja uppgift som enligt lag kan bli föremål för sekretessbeläggande som respektive Part tar del av under fullgörandet av

Ramavtalet och Kontrakt.

Ramavtalsleverantören ansvarar för att samtlig personal som medverkar till att fullgöra Ramavtalet är informerade om och är bundna av de åtaganden avseende sekretess och konfidentialitet som framgår av detta avsnitt.

Ramavtalsleverantören kan begära att information som tillhandahålls av Ramavtalsleverantören ska anses vara en uppgift som enligt lag kan bli föremål för sekretessbeläggande eller vara konfidentiell. Eftersom Kammarkollegiet är ett offentligt organ som är skyldig att följa bestämmelser om handlingars offentlighet och sekretess kan Kammarkollegiet inte i alla lägen tillmötesgå Ramavtalsleverantörens begäran avseende sekretess eller konfidentialitet. Vid en begäran om utlämnande av allmän handling kommer en sedvanlig sekretessbedömning att ske.

Sekretess enligt detta avsnitt gäller även efter det att Ramavtalet har upphört.

6.10 Informationssäkerhet och GDPR

6.10.1 Personal för support

Personal som anlitas för support av journalföringssystem eller liknande (som innehåller Avropsberättigads information) ska befinna sig i ett land inom EU/EES eller i tredje land med adekvat skyddsnivå enligt beslut av Europeiska kommissionen.

6.10.2 Molntjänst

Autentisering

Molntjänster som används för att tillhandahålla Upphandlingsföremålet ska minst uppfylla följande.

1. Unika personliga konton.
2. Multifaktorautentisering (MFA) för alla privilegierade användare och för alla användare som hanterar personuppgifter eller Avropsberättigads övriga information.
3. Åtkomst till system och kryptografiska nycklar ska styras med rollbaserad åtkomstkontroll (RBAC) enligt principen om minsta privilegium. Behörigheter ska minst var sjätte (6) månad granskas och re-certifieras utifrån risk och känslighet, för att säkerställa att åtkomster förblir adekvata och proportionerliga. Utförda re-certifieringar ska loggas och arkiveras minst under den period som Ramavtalet och Kontrakt är i kraft.

Krypterad datakommunikation

All överföring av Avropsberättigads information ska skyddas med kryptering som minst uppfyller TLS 1.2 med PFS (t.ex. ECDHE) eller motsvarande säkerhetsnivå.

Kryptering ska omfatta:

- Trafik mellan datacenter,
- Trafik mellan datacenter och Avropsberättigads nät,
- API-anrop och batchöverföringar genom interna managementgränssnitt.

Kryptografiska nycklar som skyddar Avropsberättigads information ska lagras och hanteras i en säkerhetsmiljö som är lämpad med hänsyn till informationens känslighet och följa vedertagna branschstandarder.

Krypterad lagringsmedia

Samtliga lagringsmedia (block, objekt, databaser, säkerhetskopior och eventuella cache/SSD) som lagrar Avropsberättigads information ska skyddas med stark kryptering. Krypteringsalgoritm och nyckellängd ska vara lämpliga utifrån informationens känslighet och följa vedertagna branschstandarder.

Loggning

Ramavtalsleverantören ska samla, tidsstämpla (UTC via säker NTP), signera och skydda loggar mot otillbörlig ändring.

Inloggningar/autentiseringar, API-anrop, konfigurations- eller behörighetsförändringar, samt säkerhetshändelser/incidenter ska loggas. Loggarna ska lagras under den tid som är lämplig med hänsyn till risk, känslighet och vad som krävs för att uppfylla gällande rätt.

Skydd mot skadlig kod

Molntjänster som används för att tillhandahålla Upphandlingsföremålet ska erbjuda skydd mot skadlig kod och avancerade hot genom lösningar som följer vedertagna industristandarder och bästa praxis. Skyddet ska omfatta automatiska uppdateringar, skanning av all inkommande data samt möjligheter att identifiera, isolera och hantera hot. Säkerhetsrelaterade händelser ska loggas och göras tillgängliga för vidare analys och uppföljning i Ramavtalsleverantörens loggningssystem.

Säkerhetskopiering

Databaser och filer som innehåller information som erhållits från Avropsberättigad ska säkerhetskopieras regelbundet och på ett sätt som säkerställer återställbarhet vid behov. Säkerhetskopior ska lagras krypterade och skyddas mot obehörig ändring under en lämplig tidsperiod. Lagringen bör ske på geografiskt separerade platser för att minska riskerna vid lokalförlust eller skada.

Återställningspunkter (RPO) och återställningstider (RTO) ska fastställas baserat på behov. Detta ska återspeglas i Ramavtalsleverantörens avtal med eventuell Underleverantör som tillhandahåller tjänster för att behandla Avropsberättigads information. Nivåerna bör testas regelbundet, minst en gång i månaden, för att säkerställa att återställning kan genomföras inom fastställda tidsramar.

6.10.3 Informationssäkerhetsarbete

Ramavtalsleverantören ska bedriva ett strukturerat och dokumenterat arbete med informationssäkerhet som minst omfattar den personal som nyttjas vid tillhandahållandet av Upphandlingsföremålet.

Inom ramen för informationssäkerhetsarbetet ska Ramavtalsleverantören:

1. arbeta efter en upprättad och av ledningen beslutad informationssäkerhetspolicy
2. ha fastställda och mätbara informationssäkerhetsmål,
3. arbeta med uppföljning av fastställda informationssäkerhetsmål,
4. ha rutiner för att identifiera och hantera risker utifrån fastställda informationssäkerhetsmål,
5. ha rutiner för hantering och rapportering vid säkerhetsincidenter,
6. ha en tydlig ansvarsfördelning inom organisationen gällande informationssäkerhetsarbetet,
7. säkerställa att anställda regelbundet informeras om hur information får hanteras,
8. säkerställa att anställda har teknisk tillgång till kundens data enbart i de fall det är nödvändigt för att kunna fullgöra uppdrag.

Ramavtalsleverantören ska genomföra regelbundna revisioner av

informationssäkerhetsarbetet och på begäran av Kammarkollegiet kunna visa upp relevant dokumentation som styrker efterlevnaden av ovan ställda krav.

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.10.4 Säkerhetsutbildning för personal

Ramavtalsleverantören ska själv eller genom anlitad Underleverantör/franchisetagare säkerställa att alla butiksanställda regelbundet, minst en gång årligen, får utbildning gällande hantering av patientdata enligt patientdatalagen, dataskyddsförordningen och gällande lagar om cybersäkerhet.

6.11 Priser och prisjustering

6.11.1 Priser

Ramavtalsleverantörens priser för Upphandlingsföremålet anges i bilaga Priser. Priserna är angivna i svenska kronor (SEK) exklusive mervärdesskatt, om inte annat framgår av Ramavtalet. Priserna inkluderar skatter och avgifter som Ramavtalsleverantören enligt lag ska betala. Priserna inkluderar även ersättning för samtliga kostnader och utgifter för fullgörandet av i Ramavtalet angivna åtaganden så att Upphandlingsföremålet kan tas i bruk. Ramavtalsleverantören har inte rätt att debitera högre priser än vad som framgår av bilaga Priser, om inte annat framgår av Ramavtalet.

6.11.2 Prisjustering

Priserna är fasta i ett (1) år från och med Ramavtalets ikraftträdande.

Därefter kan antingen Kammarkollegiet eller Ramavtalsleverantören begära prisjustering en (1) gång per avtalsår enligt SCB:s index AKI för tjänster (synundersökning) och KPI för varor (glasögon).

Som basmånad gäller oktober 2025. Jämförelsemånad vid prisjustering är det senast publicerade indextalet. Om nedan angivna index upphör under Ramavtalets löptid har Kammarkollegiet rätt att ersätta detta med ett likvärdigt index.

Prisjustering för tjänst (synundersökning)

AKI, arbetskostnadsindex för arbetare (definitiva siffror), privat sektor (AKI).

Prisförändring ska beräknas enligt följande formel: $\text{Gammalt pris} \cdot \text{indextal jämförelsemånad} / \text{indextal månaden det gamla priset grundas på} = \text{nytt pris}$.

Prisjustering för varor (glasögon)

KPI, konsumentprisindex, (2020=100), fastställda tal.

Prisförändring ska beräknas enligt följande formel: $\text{Gammalt pris} \cdot \text{indextal jämförelsemånad} / \text{indextal månaden det gamla priset grundas på} = \text{nytt pris}$.

Prisjustering gäller för Kontrakt tecknade till följd av Avropsförfrågan som skickats från och med den första kalenderdagen i månaden efter att Kammarkollegiet skriftligen bekräftat prisjusteringen.

Prisjustering enligt detta avsnitt omfattar inte redan tecknade Kontrakt.

Ramavtalsleverantören har inte rätt till ändrat pris till följd av ändring av lag, förordning eller föreskrift.

6.11.3 Factoring och fakturahantering

Ramavtalsleverantören har rätt att anlita Underleverantör för factoring eller fakturahantering vid fakturering enligt Kontrakt endast efter skriftligt godkännande av Kammarkollegiet. För att Ramavtalsleverantören ska ha rätt till det enligt ett redan tecknat Kontrakt behövs ett godkännande från Avropsberättigad.

Anlitar Ramavtalsleverantören Underleverantör för factoring eller fakturahantering, har Underleverantören samma skyldigheter som Ramavtalsleverantören avseende fakturering. Det innebär att Avropsberättigad har rätt att göra samma invändningar mot Underleverantören som mot Ramavtalsleverantören.

Byte av Underleverantör för factoring eller fakturahantering kan endast ske efter skriftlig överenskommelse med Kammarkollegiet.

6.12 Samverkan

6.12.1 Lojalitets- och informationsplikt

Respektive Part ska på ett lojalt sätt utöva sina rättigheter respektive fullgöra sina skyldigheter enligt Ramavtalet och Kontrakt. Det innebär bland annat att respektive Part kontinuerligt ska informera varandra om händelser eller andra sakförhållanden som kan komma att påverka den andra Parten eller Avropsberättigad.

Ramavtalsleverantören ska omedelbart meddela Kammarkollegiet vid misstanke om att en händelse hänförlig till Ramavtalsleverantören eller Upphandlingsföremålet riskerar att misskreditera eller minska allmänhetens förtroende för Kammarkollegiet.

Ramavtalsleverantören ska skyndsamt tillhandahålla all tillgänglig information och handlingar gällande händelsen och aktivt delta i uppföljning och kommunikation. Om händelsen riskerar att orsaka Kammarkollegiet skada, ska Ramavtalsleverantören vidta nödvändiga åtgärder för att minimera skadan.

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.12.1.1 Upplysningar med avseende särskilt på EU-sanktioner

Ramavtalsleverantören ska omedelbart upplysa Kammarkollegiet om det finns anledning att misstänka att förhållandena i *Uteslutning och kvalificering av anbudsgivare* avsnitt *Uteslutning med anledning av EU-sanktioner* ändras, inkluderat om nya sanktioner beslutas av EU som direkt eller indirekt omfattar Ramavtalsleverantören eller Parternas avtalsförhållande.

Detta innebär att Ramavtalsleverantören:

- omedelbart ska upplysa Kammarkollegiet om Ramavtalsleverantörens rättsliga status, ägarförhållanden eller representation innebär, eller förändras på ett sådant sätt, att den omfattas av sanktionerna.
- omedelbart ska upplysa Kammarkollegiet om det finns anledning att misstänka att förhållandena är sådana att en Underleverantör eller ett åberopat företag omfattas av sanktionerna.

Ramavtalsleverantören ska fullt ut samarbeta i frågor som rör efterlevnaden av sanktionerna och tillhandahålla de uppgifter som är nödvändiga i detta avseende.

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.12.2 Möten

I samband med Ramavtalets ikraftträdande genomförs ett uppstartsmöte. Därefter ska Parterna träffas vid behov för samråd och uppföljning av Ramavtalet minst en (1) gång per år, om inte Kammarkollegiet meddelar annat. Kammarkollegiet kallar till dessa möten. Vardera Part står för sina egna kostnader i samband med aktuella möten.

Kammarkollegiet får begära att Ramavtalsleverantören i stället ska delta på mötena på distans med hjälp av digital teknik.

6.12.3 Information om och marknadsföring av Ramavtalet

Ramavtalsleverantören ska i sin information om Ramavtalet iaktta särskild noggrannhet och tydlighet vad gäller frågor om Ramavtalets omfattning, Ramavtalsleverantörens åtagande, Avropsberättigad och hur Avrop ska gå till.

Ramavtalsleverantören ska i sin marknadsföring och försäljning till Avropsberättigad vara tydlig med vad som ingår i Ramavtalet och vad som inte ingår.

Om Avropsberättigad kontaktar Ramavtalsleverantören för att köpa liknande varor eller tjänster som ingår i Upphandlingsföremålet ska Ramavtalsleverantören informera Avropsberättigad att detta Ramavtal finns och kan användas innan ett eventuellt nytt avtal tecknas.

Ramavtalsleverantören har inte rätt att hänvisa till Kammarkollegiet i marknadsföring utan Kammarkollegiets godkännande. Kammarkollegiets logotyp, Statens inköpscentrals sigill eller liknande får endast användas enligt instruktioner från Kammarkollegiet respektive Statens inköpscentral.

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.13 Underleverantör

Ramavtalsleverantören ska säkerställa att anlidade Underleverantörer uppfyller krav och villkor i Ramavtalet och Kontrakt avseende de delar av Upphandlingsföremålet som Underleverantörerna ska fullgöra.

Ramavtalsleverantören ska på begäran tillhandahålla information om en Underleverantör. Exempel på uppgifter är namn, vilka delar, i vilken utsträckning och under vilken tidsperiod Underleverantören medverkar till att fullgöra Kontrakt.

Ramavtalsleverantören ska ha rutiner och verka för att Underleverantörer åtar sig att de inte omfattas av någon av uteslutningsgrunderna i 13 kap. 1–3 §§ LOU samt att Underleverantörer i relevanta delar och vid fullgörande av Ramavtalet och Kontrakt, följer:

1. Ramavtalsleverantörens krav på informationssäkerhet,
2. kraven och villkoren i avsnitt *Miljöhänsyn*, och
3. kraven och villkoren i avsnitt *Sociala hänsyn*.

Ramavtalsleverantören ska på begäran styrka att en Underleverantör uppfyller relevanta krav och villkor. Ramavtalsleverantören ska också säkerställa att Underleverantörer medverkar vid uppföljning enligt avsnitt *Uppföljning*.

Ramavtalsleverantören har inte rätt att till annan Underleverantör än optikbutik delegera rätten att ta emot Avropsförfrågan, lämna Avropssvar eller teckna Kontrakt.

Ramavtalsleverantören får inte vara Underleverantör till en annan Ramavtalsleverantör. Detta gäller även deltagare i ett konsortium.

Om en Underleverantör bryter mot krav eller villkor som anges i Ramavtalet eller Kontrakt har Kammarkollegiet rätt att med omedelbar verkan bestämma att Underleverantören inte längre får anlitas för fullgörande av Ramavtalet eller Kontrakt.

Ramavtalsleverantören ansvarar för sina Underleverantörer såsom för egen del. Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.13.1 Åberopade företag

Ramavtalsleverantören får åberopa ett annat företags kapacitet för att uppfylla krav på ekonomisk och finansiell ställning. Ramavtalsleverantören kan lägga till, byta eller ta bort ett åberopat företag genom att skicka in bilaga Anmälan om åberopat företag till Kammarkollegiet.

Ramavtalsleverantören får inte tilldelas Kontrakt förrän Kammarkollegiet skriftligen har godkänt alla åberopade företag. Kammarkollegiet kan ge Avropsberättigad rätten att godkänna det åberopade företaget.

Till anmälan om att använda ett åberopat företag ska Ramavtalsleverantören bifoga ett skriftligt samarbetsavtal eller liknande med ett åtagande från företaget om att Ramavtalsleverantören kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna samt vilka resurser företaget åberopas för. Om det åberopade företaget åberopas för sin ekonomiska och finansiella ställning ska det åberopade företaget åta sig ett solidariskt ansvar för Ramavtalsleverantörens fullgörande av Ramavtalet och Kontrakt.

6.14 Ersättning till Kammarkollegiet och redovisning av statistik

6.14.1 Administrationsavgift till Kammarkollegiet

För att få täckning för Kammarkollegiets kostnader som en följd av att upphandla och förvalta Ramavtalet tar Kammarkollegiet ut en administrationsavgift av Ramavtalsleverantören. Ramavtalsleverantören ska därför till Kammarkollegiet lämna redovisning av försäljning som ligger till grund för administrationsavgiften.

Administrationsavgift är 0,7 procent av all fakturerad försäljning, det vill säga fakturavärdet av sålda Upphandlingsföremål exklusive mervärdesskatt och andra skatter och avgifter som Avropsberättigad enligt lag ska betala under tiden Ramavtalet och Kontrakt är i kraft.

Avgiftens storlek kan förändras, men kan inte överstiga 1,0 procent. Avgiften fastställs av Kammarkollegiet för ett (1) år i taget / två (2) kvartal i taget. Förändring meddelas Ramavtalsleverantören senast 90 kalenderdagar innan ny administrationsavgift börjar gälla. Om administrationsavgiften sänks ska Ramavtalsleverantören justera sina priser enligt bilaga Priser och befintliga Kontrakt nedåt i motsvarande mån.

Kammarkollegiet kommer att fakturera administrationsavgiften inklusive mervärdesskatt och andra eventuella skatter och avgifter efter mottagen redovisning från Ramavtalsleverantören. Hur fakturering sker bestäms av Kammarkollegiet. Fakturan ska betalas inom 30 kalenderdagar från fakturadatum.

Betalas inte fakturan i tid skickar Kammarkollegiet en påminnelse innan fakturan skickas till inkasso. Kammarkollegiet har rätt till dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen fram till och med att betalning kommit Kammarkollegiet tillhanda.

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt detta avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.14.2 Redovisning av försäljning

Ramavtalsleverantören ska till Kammarkollegiet lämna redovisning av sålda Upphandlingsföremål som ingår i Ramavtalet. Även försäljning genom Kontrakt som löper efter att Ramavtalet har upphört ska redovisas till och med att samtliga Kontrakt har upphört.

Redovisningen ska endast avse försäljning till Avropsberättigad och omfatta föregående periods fakturerade belopp exklusive mervärdesskatt och andra skatter och avgifter som Avropsberättigad enligt lag ska betala.

Formerna för redovisning av försäljning ska ske enligt instruktioner från Kammarkollegiet som finns tillgängliga på Kammarkollegiets webbplats, avropa.se. Instruktionerna kan förändras under Ramavtalets löptid. Ramavtalsleverantören ska hålla sig uppdaterad om aktuella instruktioner för redovisning.

Redovisning ska lämnas senast den 15:e i andra månaden efter det kvartal som redovisningen avser, enligt följande redovisningsperioder:

- Kvartal 1: 1 januari – 31 mars (15 maj)
- Kvartal 2: 1 april – 30 juni (15 augusti)
- Kvartal 3: 1 juli – 30 september (15 november)
- Kvartal 4: 1 oktober – 31 december (15 februari)

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

Om Kammarkollegiet vid redovisning eller avstämning uppmärksammat att det är tio (10) procent eller mindre kvar till dess att den sammanlagda omsättningen (takvolym) uppnås kan Kammarkollegiet begära att Ramavtalsleverantören löpande, enligt överenskommelse med Kammarkollegiet, ska lämna in redovisning av försäljning avseende sin totala omsättning enligt Ramavtalet. Detta ska göras i syfte att säkerställa att den sammanlagda omsättningen (takvolym) inte överskrids.

6.14.3 Redovisning av statistik

Ramavtalsleverantören ska utöver vad som framgår av avsnitt *Redovisning av försäljning*, redovisa statistik som ligger till grund för uppföljning av Ramavtalet och framtida förstudier och upphandlingar, enligt nedan.

- Total omsättning per aktuell tidsperiod (SEK)
- Total omsättning per Avropsberättigad, per aktuell tidsperiod (SEK)
- Totalt antal sålda varor/tjänster per aktuell tidsperiod (SEK och styck/par)

Statistiken ska redovisas enligt nedanstående sex (6) kategorier och underkategorier.

1. Synundersökningar per aktuell tidsperiod (styck)

2. Bildskärmsglasögon (båge inklusive glas) per aktuell tidsperiod (par), fördelat på:

- enkelslipade glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- närprogressiva glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- rumsprogressiva glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74

3. Skyddsglasögon (båge inklusive glas) per aktuell tidsperiod (par), fördelat på:

- enkelslipade glas, skyddsklass F och S
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- närprogressiva glas, skyddsklass F och S
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- rumsprogressiva glas, skyddsklass F och S
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- progressiva glas, skyddsklass F och S
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74

4. Reservglasögon (båge inklusive glas) till sjögående personal per aktuell tidsperiod (par), fördelat på:

- enkelslipade glas

- brytningsindex 1,5
- brytningsindex 1,6
- brytningsindex 1,67
- brytningsindex 1,74
- närprogressiva glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- rumsprogressiva glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- progressiva glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74

5. Skytteglasögon (båge inklusive glas) per aktuell tidsperiod (par), gäller enbart om Ramavtalsleverantören tillhandahåller skytteglasögon, fördelat på:

- enkelslipade glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- progressiva glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74

6. Glas till insatsbågar (endast glas), gäller enbart om Ramavtalsleverantören tillhandahåller glas till insatsbågar, fördelat på:

- enkelslipade glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- närprogressiva glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74
- rumsprogressiva glas

- brytningsindex 1,5
- brytningsindex 1,6
- brytningsindex 1,67
- brytningsindex 1,74
- progressiva glas
  - brytningsindex 1,5
  - brytningsindex 1,6
  - brytningsindex 1,67
  - brytningsindex 1,74

Ramavtalsleverantören ska på begäran, till självkostnadspris, tillhandahålla ytterligare statistik avseende Ramavtalet vid behov.

Ramavtalsleverantören ska på begäran kunna inkomma med statistiken en (1) gång per år under Ramavtalets löptid.

Ramavtalsleverantören ska tillhandahålla statistik exklusive mervärdesskatt och andra skatter som Avropsberättigad enligt lag ska betala för. Även statistik hänförlig till Kontrakt som löper efter att Ramavtalet har upphört ska redovisas till och med att samtliga Kontrakt har upphört.

Ramavtalsleverantören ska redovisa statistik i den senast gällande versionen av bilaga Statistikmall och i enlighet med Kammarkollegiets instruktioner.

Ramavtalsleverantören ska på begäran, till självkostnadspris, vara behjälplig med att tolka och sammanställa statistiken. Ramavtalsleverantören har rätt att anonymisera uppgift som omfattas av säkerhetsskydd enligt säkerhetsskyddslagen eller vid andra omständigheter som baseras på uppgifter som Avropsberättigad har lämnat till Ramavtalsleverantören. Detta ska i förekommande fall motiveras av Ramavtalsleverantören.

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.15 Uppföljning

Kammarkollegiet har rätt att kontrollera att Ramavtalsleverantören fullgör alla sina åtaganden från och med att Ramavtalet har trätt i kraft till och med att samtliga Kontrakt har upphört. Det innebär bland annat att Kammarkollegiet har rätt att kontrollera att Ramavtalsleverantören uppfyller krav, tilldelningskriterier och villkor som Ramavtalsleverantören uppfyllde vid anbudsutvärderingen och att Ramavtalsleverantören fullgör sina åtaganden.

Vid uppföljning har Kammarkollegiet rätt att anlita tredje part för genomförandet. Den tredje parten ska inte vara en konkurrent till Ramavtalsleverantören.

Ramavtalsleverantören ska på begäran tillhandahålla, för egen del samt för Underleverantörer, uppgifter och handlingar som Kammarkollegiet skäligen behöver för att genomföra uppföljning i den utsträckning som krävs och som inte står i strid med gällande rätt eller tillämpliga börsregler. Ramavtalsleverantören ska ge Kammarkollegiet tillträde och insyn i Ramavtalsleverantörens och dess Underleverantörers verksamhet i den utsträckning som krävs.

Vid uppföljning svarar respektive Part för sina egna kostnader. Om uppföljningen däremot visar att Ramavtalsleverantören gjort sig skyldig till vitesgrundande avtalsbrott står Ramavtalsleverantören för Kammarkollegiets kostnader för uppföljningen.

Om Ramavtalsleverantören inte uppfyller ovanstående krav, tilldelningskriterier och villkor kan det resultera i vite och andra påföljder enligt avsnitt *Avtalsbrott och påföljder*.

6.16 Avtalsbrott och påföljder

Avtalsbrott föreligger om Part inte uppfyller sina åtaganden enligt Ramavtalet. En Part som vill göra gällande påföljder på grund av avtalsbrott ska meddela den avtalsbrytande Parten om avtalsbrottet inom skälig tid från det att den upptäckt eller borde ha upptäckt avtalsbrottet (reklamation).

Part kan göra gällande en eller flera olika påföljder enligt vad som framgår av detta avsnitt.

6.16.1 Rättelse vid avtalsbrott

Om inte Parterna kommer överens om annat eller om inte annat framgår av Ramavtalet ska avtalsbrott avhjälpas skyndsamt. Avhjälpas inte avtalsbrottet skyndsamt kan det resultera i en eller flera påföljder.

6.16.2 Ramavtalsleverantörens vitesgrundande avtalsbrott

Ramavtalsleverantören ska betala löpande vite eller engångsvite enligt nedan angivna avsnitt.

Kammarkollegiet har rätt till vite om Ramavtalsleverantören skriftligen meddelas inom skälig tid från det att det vitesgrundande avtalsbrottet upptäckts eller borde ha upptäckts (reklamation). Reklamation som lämnas inom 90 Arbetsdagar efter det att avtalsbrottet upptäckts eller borde ha upptäckts anses ha lämnats inom skälig tid.

Vitesbeloppet ska betalas även om avtalsbrottet inte har orsakat någon skada. Vitet påverkar inte Kammarkollegiets rätt till övriga påföljder.

6.16.2.1 Löpande vite

Ramavtalsleverantören ska betala löpande vite om Ramavtalsleverantören gör sig skyldig till avtalsbrott enligt något av avsnitten, som förekommer i angivna i punkterna nedan. Det löpande vitets storlek för respektive avtalsbrott anges inom parentes.

1. Avsnitt *Sociala hänsyn* 25 000 SEK
2. Avsnitt *Lojalitets- och informationsplikt* 10 000 SEK
3. Avsnitt *Upplysningar med avseende särskilt på EU-sanktioner* 10 000 SEK
4. Avsnitt *Information om och marknadstöring av Ramavtalet* 5 000 SEK
5. Avsnitt *Underleverantör* 10 000 SEK
6. Avsnitt *Administrationsavgift till Kammarkollegiet* 25 000 SEK
7. Avsnitt *Redovisning av försäljning* 20 000 SEK
8. Avsnitt *Redovisning av statistik* 5 000 SEK
9. Avsnitt *Upptöljning* 25 000 SEK

Det löpande vitet ska betalas ut per påbörjad vecka som avtalsbrottet kvarstår. Om avtalsbrottet inte åtgärdas inom *fyra (4) veckor* eller inte kan åtgärdas uppgår vitet till ett maximalt belopp motsvarande *fyra (4) veckor*.

6.16.2.2 Engångsvite

Ramavtalsleverantören ska betala engångsvite om Ramavtalsleverantören

1. gjort sig skyldig till avtalsbrott vid minst två (2) tillfällen under en period av tolv (12)

- månader, oaktat om avtalsbrottet rättats eller inte,
2. varit skyldig att betala maximalt belopp för löpande vite vid minst två (2) tillfällen under en period av tolv (12) månader,
  3. systematiskt inte erbjuder Upphandlingsföremål vid Avrop,
  4. vid minst tre (3) tillfällen under en period av tolv (12) månader inte angett orsak till varför Ramavtalsleverantören inte har erbjudit Upphandlingsföremål vid Avrop, eller
  5. på ett systematiskt sätt brutit mot Kontrakt.

Engångsvitet uppgår till 0,25 procent av Ramavtalsleverantörens försäljning genom Ramavtalet de fyra (4) senaste kvartalen. Har fyra (4) kvartal inte löpt ska tiden som Ramavtalet har varit i kraft räknas upp till motsvarande fyra (4) kvartal. Oavsett beräkningssätt ska dock engångsvite inte utgå med mindre än 5 000 SEK och ska högst uppgå till 20 000 SEK.

Kammarkollegiet kan bestämma att ytterligare engångsvite ska betalas om ett nytt vitesgrundande avtalsbrott inträffar fem (5) arbetsdagar efter det att tidigare engångsvite utgått.

6.16.2.3 Begränsning av viten

Ramavtalsleverantörens sammanlagda viten, det vill säga både löpande och engångsviten, kan högst uppgå till 25 procent av Ramavtalsleverantörens totala försäljning genom Ramavtalet fram till tidpunkten för det senaste vitesgrundande avtalsbrottet.

6.16.3 Kammarkollegiets uppsägningsrätt

Kammarkollegiet har rätt att säga upp hela Ramavtalet om

1. Ramavtalsleverantören gör sig skyldig till ett väsentligt avtalsbrott enligt Ramavtalet eller Kontrakt,
2. Ramavtalsleverantören gjort sig skyldig till avtalsbrott enligt Ramavtalet vid minst fem (5) tillfällen under en period av tolv (12) månader, oaktat om avtalsbrottet rättats eller inte,
3. Ramavtalsleverantören varit skyldig att betala maximalt löpande vite vid minst två (2) tillfällen under en period av tolv (12) månader,
4. Ramavtalsleverantören varit skyldig att betala engångsvite vid minst två (2) tillfällen under en period av tolv (12) månader,
5. Ramavtalsleverantören varit skyldig att betala maximalt vite enligt avsnitt *Begränsning av viten*,
6. det framkommer att Ramavtalsleverantören lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna begärda uppgifter i anbudet eller på annat sätt i samband med upphandlingen och dessa uppgifter har varit av väsentlig betydelse vid bedömningen när Ramavtalsleverantören tilldelades Ramavtalet,
7. Ramavtalsleverantören inte uppfyller de krav och villkor som ställts i upphandlingen eller de tilldelningskriterier som Ramavtalsleverantören uppfyllde vid anbudsutvärderingen och denna brist har varit av väsentlig betydelse vid bedömningen när Ramavtalsleverantören tilldelades Ramavtalet,
8. Ramavtalsleverantören befinner sig i någon av de situationer som framgår av 13 kap. 1–3 §§ LOU,
9. Domstol finner att Ramavtalet varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 17 kap. 9–14 §§ LOU, eller
10. Europeiska unionens domstol i ett förfarande finner att Sverige allvarligt åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget avseende Europeiska unionen, EUF-fördraget eller LOU-direktivet enligt 17 kap. 17 § punkten 3 LOU.

Uppsägning ska ske skriftligen. Kammarkollegiet avgör om uppsägning sker med omedelbar verkan eller vid en senare tidpunkt. Om uppsägning sker vid en senare tidpunkt ska tidpunkten vara skälig med hänsyn till Kammarkollegiets behov av avvecklings- och etableringsåtgärder. Uppsägningsrätt enligt detta avsnitt gäller oavsett om bristen rättas eller inte. Kammarkollegiet är inte skyldig att betala skadestånd eller annan ersättning vid uppsägning enligt detta avsnitt. Ramavtalsleverantören är skyldig att ersätta de direkta skador som Kammarkollegiet lider till följd av uppsägning enligt punkterna 1-9 i detta avsnitt. Skadeståndet kan jämkas om vållande på Kammarkollegiets sida har medverkat till skadan.

Som alternativ till uppsägning har Kammarkollegiet rätt att bestämma att Ramavtalsleverantören inte får lämna Avropssvar under en period. Vid bestämmande av tidsperioden ska hänsyn tas till hur allvarlig bristen är och Ramavtalsleverantörens uppskattade försäljning på Ramavtalet. En avstängning ska inte överstiga sex (6) månader.

6.16.4 Ramavtalsleverantörens uppsägningsrätt

Ramavtalsleverantören har rätt att säga upp hela Ramavtalet om Kammarkollegiet gör sig skyldig till ett väsentligt avtalsbrott om inte Kammarkollegiet inom 30 kalenderdagar efter skriftlig begäran har vidtagit rättelse. Väsentligt avtalsbrott av Kammarkollegiet ska anses innefatta att Kammarkollegiet vid minst tre (3) tillfällen under en period av tolv (12) månader i väsentlig utsträckning brister i sina åtaganden enligt Ramavtalet, oavsett om bristen åtgärdas eller inte. Uppsägning ska ske skriftligen och ha en uppsägningstid om minst sex (6) månader. Ramavtalsleverantören är inte skyldig att betala skadestånd eller annan ersättning vid uppsägning enligt detta avsnitt. Kammarkollegiet är skyldig att ersätta de direkta skador som Ramavtalsleverantören lider till följd av uppsägning enligt detta avsnitt.

6.16.5 Ramavtalets förtida upphörande av annan anledning

Ramavtalet upphör med omedelbar verkan om Ramavtalet har förklarats ogiltigt enligt en lagakraftvunnen dom. Ramavtalsleverantören har inte rätt till skadestånd med anledning av ett sådant upphörande om inte annat framgår av tvingande rätt.

Parterna kan även komma överens om att Ramavtalet ska upphöra i förtid i andra fall.

6.16.6 Skadestånd

Part har rätt till skadestånd till följd av motpartens avtalsbrott. Eventuella viten hänförliga till avtalsbrottet ska avräknas från skadeståndet.

Skadeståndsansvaret är begränsat till direkt skada, och omfattar alltså inte utebliven vinst, utebliven besparing eller annan indirekt skada. Ramavtalsleverantörens skadeståndsansvar per avtalsbrott är begränsat till ett belopp uppgående till Ramavtalsleverantörens totala försäljning genom Ramavtalet sedan dess ingående enligt avsnitt *Administrationsavgift till Kammarkollegiet*, dock minst 10 miljoner SEK med en begränsning på maximalt 10 miljoner SEK per år. Kammarkollegiets skadeståndsansvar per avtalsbrott är begränsat till ett belopp uppgående till Ramavtalsleverantörens administrationsavgift enligt Ramavtalet sedan dess ingående enligt avsnitt *Administrationsavgift till Kammarkollegiet*.

Ansvarsbegränsningarna gäller inte vid Partens uppsåt eller grov oaktsamhet. Ansvarsbegränsningarna gäller inte heller vid Ramavtalsleverantörens ansvar för avtalsbrott enligt avsnitt *Sekretess*.

6.16.7 Ursäktligt avtalsbrott (force majeure)

Om en Part förhindras att fullgöra sina skyldigheter enligt Ramavtalet av omständighet

utanför Partens kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med eller tagit i beaktande vid Ramavtalets ingående och vars följer Parten inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit är avtalsbrottet ursäktligt (så kallad force majeure). Med ursäktligt avtalsbrott avses exempelvis men inte uteslutande krig, naturkatastrofer, pandemi, epidemi, beslag, uppror, upplopp och brand. Avtalsbrottet är ursäktligt under så lång tid som är rimlig med hänsyn till hindrets konsekvenser för Partens möjligheter att fullgöra sitt åtagande enligt Ramavtalet. Om Ramavtalets fullgörande till väsentlig del förhindras under längre tid än 90 kalenderdagar på grund av sådan angiven omständighet, har motparten rätt att säga upp Ramavtalet utan ersättningskyldighet.

För att en Part ska ha rätt att göra gällande ursäktligt avtalsbrott ska Parten, när denne får kännedom eller borde ha fått kännedom om sådan omständighet, omedelbart skriftligen meddela motparten om hindret och hur det påverkar möjligheten att fullgöra åtagandet enligt Ramavtalet.

6.17 Ändringar av Ramavtalet

6.17.1 Ändringar och tillägg

Ändringar i eller tillägg till Ramavtalet kan endast ske efter skriftlig överenskommelse mellan behöriga företrädare för båda Parter.

Ändringar och tillägg till Ramavtalet som inte är tillåtna enligt LOU är ogiltiga, men de påverkar inte Ramavtalets eller befintliga Kontrakts giltighet i övrigt.

6.17.2 Kammarkollegiets rätt till överlåtelse av Ramavtalet

Kammarkollegiet har rätt att överlåta Ramavtalet helt eller delvis till en annan organisation. Kammarkollegiets meddelande om överlåtelse av Ramavtalet ska skickas till Ramavtalsleverantören senast tre (3) månader före det planerade datumet för överlåtelsen.

6.17.3 Ramavtalsleverantörens rätt till överlåtelse av Ramavtalet

Vid byte av Ramavtalsleverantör krävs att befintlig Ramavtalsleverantör får ett skriftligt godkännande från Kammarkollegiet innan bytet sker. Med byte avses samtliga ändringar av juridisk eller fysisk person genom exempelvis överlåtelse, fusion, företagsomstruktureringar, uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens.

Om inte annat framgår av Ramavtalet, har Ramavtalsleverantören inte rätt att utan Kammarkollegiets skriftliga godkännande, helt eller delvis, överlåta rättigheter (exempelvis fordringar) eller skyldigheter enligt Ramavtalet till annan juridisk eller fysisk person.

Kammarkollegiet kan komma att begära in handlingar för att bedöma om bytet ska godtas eller inte. Kammarkollegiet är inte skyldig att godkänna ett byte av Ramavtalsleverantör.

6.17.4 Ägar- och kontrollskifte hos Ramavtalsleverantören

Ramavtalsleverantören gör sig skyldig till avtalsbrott om det sker ett ägar- och kontrollskifte hos Ramavtalsleverantören i strid med följande förutsättningar. Med ägar- och kontrollskifte avses att en investerare, någon i dennes ägarstruktur eller någon vars räkning investeraren handlar för, efter investeringen, direkt eller indirekt, kommer att förfoga över röster som motsvarar eller överskrider något av gränsvärdena 30, 50 eller 90 procent av rösterna i Ramavtalsleverantören. Vid beräkningen av röster ska röster som en närstående direkt eller indirekt förfogar över räknas med.

Ramavtalsleverantören ska omedelbart när Ramavtalsleverantören får kännedom om eller borde ha fått kännedom om ett ägar- och kontrollskifte informera Kammarkollegiet om ett sådant skifte för att Kammarkollegiet ska kunna ta ställning till det.

Om Kammarkollegiet begär det, ska Ramavtalsleverantören visa att investeraren inte

1. omfattas av 13 kap. 1-3 §§ LOU,
2. verkar i strid med första stycket i avsnitt *Grundläggande rättigheter för arbetstagare*,
3. omfattas av sanktionerna som anges i *Uteslutning och kvalificering av anbudsgivare* i upphandlingsdokumenten, eller
4. har blivit förbjuden att göra en investering enligt lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar.

Om en omständighet som anges i punkterna 1-4 ovan föreligger ska Ramavtalsleverantören göra det sannolikt att omständigheten inte kommer att ha en negativ effekt på Ramavtalsleverantörens fullgörande av Ramavtalet eller Kontrakt. Om Ramavtalsleverantören inom 30 kalenderdagar inte gör det sannolikt utgör ägar- och kontrollskiftet ett väsentligt avtalsbrott, vilket innebär att Kammarkollegiet har rätt att säga upp Ramavtalet enligt avsnitt *Kammarkollegiets uppsägningsrätt* punkten 1.

6.17.5 Tillägg, byte eller borttagande av optikbutiker

Ramavtalsleverantören har under Ramavtalets löptid möjlighet att lägga till, byta eller ta bort optikbutiker på Ramavtalet. Vid tillägg, byte eller borttagande ska en särskild anmälan lämnas till Kammarkollegiet för godkännande. Ramavtalsleverantören får inte lägga till, byta eller ta bort optikbutiker utan skriftliga godkännande från Kammarkollegiet.

Om Ramavtalsleverantören önskar lägga till en optikbutik på Ramavtalet alternativt byta ut en befintlig optikbutik ska Ramavtalsleverantören säkerställa att den nya optikbutiken uppfyller krav och villkor i Ramavtalet och Kontrakt.

6.18 Konsekvenser av Ramavtalets upphörande

När Ramavtalet upphör, oavsett orsak, gäller följande.

Ramavtalsleverantören ska utan dröjsmål tillhandahålla slutredovisning avseende information som framgår av avsnitten *Redovisning av försäljning* och *Redovisning av statistik* samt betala administrationsavgift.

Ramavtalsleverantören ska även tillhandahålla relevant information och betala administrationsavgift under tiden Kontrakt är i kraft.

Ramavtalets upphörande påverkar inte redan tecknade Kontrakt. I bilaga Allmänna villkor finns dock en rätt för Avropsberättigad att säga upp Kontrakt till följd av Ramavtalets upphörande.

Relevanta krav och villkor i Ramavtalet fortsätter att gälla till dess att samtliga Kontrakt har upphört. Sekretess enligt avsnitt *Sekretess* gäller även efter att samtliga Kontrakt har upphört.

6.19 Tillämplig lag och tvistelösning

Rättigheter och skyldigheter enligt Ramavtalet regleras av svensk rätt med undantag av dess lagvalsregler.

Tvister angående tolkning eller tillämpning av Ramavtalet och därmed sammanhängande

rättsförhållanden, som inte kan lösas av Parterna gemensamt, ska avgöras av svensk allmän domstol där Kammarkollegiet har sitt säte.

7. Allmänna villkor

7.1 Allmänt

Dessa Allmänna villkor utgör en del av Kammarkollegiets Ramavtal avseende Glasögon med diarienummer 23.3-8628-2025. Villkoren är tillämpliga på avtalsförhållandet mellan Ramavtalsleverantören och Avropsberättigad som har tecknat Kontrakt enligt Ramavtalet. Kontraktet inkluderar relevanta krav och villkor i Ramavtalet och är inte beroende av Ramavtalets giltighet.

Dessa Allmänna villkor gäller för samtliga Avrop som sker inom ramen för Ramavtalet och utgör en bilaga till Kontraktet oavsett om Allmänna villkor åberopas eller inte.

Om inte annat framgår av Kontraktet uttryckligen garanteras inte Ramavtalsleverantören någon exklusiv rätt att tillhandahålla Upphandlingsföremålet.

7.2 Definitioner

För tolkningen och tillämpningen av Kontraktet ska följande begrepp ha nedan angiven betydelse, om inte annat uttryckligen anges i dessa Allmänna villkor eller uppenbarligen framgår av omständigheterna.

Begrepp	Förklaring
Allmänna villkor	Med Allmänna villkor avses dessa villkor som innehåller krav och villkor för fullgörande av Kontraktet och gäller mellan Avropsberättigad och Ramavtalsleverantören.
Arbetsdag	Med Arbetsdag avses en i Sverige helgfri måndag till fredag 10.00–17.00 om inte annat framgår av Kontraktet.
Avrop	Med Avrop avses de åtgärder Avropsberättigad vidtar i syfte att köpa Upphandlingsföremål genom tilldelning av Kontraktet.
Avropsberättigad	Med Avropsberättigad avses de upphandlande myndigheter som anges <i>Ramavtalets Huvuddokument</i> avsnitt <i>Avropsberättigade</i> .
Avropsförfrågan	Med Avropsförfrågan avses den förfrågan som Avropsberättigad skickar till Ramavtalsleverantören vid Avrop.
Avropssvar	Med Avropssvar avses det anbud eller den bekräftelse som Ramavtalsleverantören lämnar på en Avropsförfrågan.
Fel	Med Fel avses vad som framgår av avsnitt <i>Vad som avses med Fel</i> .
Försening	Med Försening avses vad som framgår av avsnitt <i>Vad som avses med Försening</i> .

Huvuddokument	Med Huvuddokument avses <i>Ramavtalets huvuddokument</i> som innehåller krav och villkor för fullgörande av Ramavtalet, vilket reglerar avtalsförhållandet mellan Kammarkollegiet och Ramavtalsleverantören.
Kontrakt	Med Kontrakt avses det skriftliga avtal (inklusive avtal som exempelvis ingås elektroniskt via e-post, e-handelssystem eller bokningssystem) som upprättas mellan Parterna rörande köp av Upphandlingsföremål enligt Ramavtalet.
Kontraktstid	Med Kontraktstid avses den tid under vilket Kontraktet är i kraft. Om inte annat framgår av Kontraktet inkluderar Kontraktstiden eventuella förlängningsoptioner.
Part	Med Part avses i Allmänna villkor och Kontraktet Avropsberättigad eller Ramavtalsleverantören.
Ramavtal	Med Ramavtal avses handlingar uppräknade i <i>Ramavtalets huvuddokument</i> avsnitt <i>Ramavtalets handlingar och deras inbördes ordning</i> , dvs.: <ol style="list-style-type: none"> 1. Skriftliga ändringar och tillägg i handlingarna nedan 2. Huvuddokumentet med bilagor 3. Upphandlingsdokumenten med bilagor inklusive rättelser, kompletteringar och förtydliganden 4. Ramavtalsleverantörens anbud med bilagor inklusive av Kammarkollegiet godkända rättelser, kompletteringar och förtydliganden.
Ramavtalsleverantör	Med Ramavtalsleverantör avses den anbudsgivare som efter genomförd upphandling ingått Ramavtal med Kammarkollegiet.
skriftligen	Med skriftligen avses i <i>Allmänna villkor</i> och Kontraktet meddelande skickat per ordinarie post, via e-post eller annat elektroniskt medel.
Underleverantör	Med Underleverantör avses en juridisk eller fysisk person, i alla led i leverantörskedjan, som Ramavtalsleverantören anlitar för att fullgöra hela eller delar av de rättigheter och skyldigheter som framgår av Ramavtalet och Kontraktet.
Upphandlingsföremål	Med Upphandlingsföremål avses de varor och tjänster som Ramavtalsleverantören ska tillhandahålla enligt Ramavtalet och Kontraktet. Upphandlingsföremål får tillhandahållas vid enstaka eller återkommande tillfällen.

7.3 Kontaktpersoner och kommunikation

Parterna ska ange varsin kontaktperson i Kontraktet. Kontaktpersonen ska ha behörighet att med bindande verkan företräda den egna Parten i frågor avseende Kontraktet om inte annat skriftligen meddelats den andra Partens kontaktperson. Om inte annat framgår av

Kontraktet ska kontaktpersonerna obehindrat kunna tillgodogöra sig information och kommunicera på svenska i tal och skrift.

Byte av kontaktperson ska skriftligen meddelas den andra Parten utan dröjsmål.

Meddelanden mellan Parternas kontaktpersoner angående Kontraktet ska ske skriftligen. Meddelande om eventuell ändring ska skriftligen skickas i god tid före ändringens ikraftträdande.

Om inte annat framgår av Kontraktet ska Kontraktets handlingar samt Resultat vara på svenska och svenska ska användas vid kommunikation.

Vid oenighet mellan Parterna avseende tolkningen av ett villkor i Kontraktet som rör omfattningen av Ramavtalsleverantörens åtaganden, ska Ramavtalsleverantören tillhandahålla Upphandlingsföremålet enligt Avropsberättigads tolkning till dess meningsskiljaktigheten slutligen har avgjorts. Ramavtalsleverantören har rätt till dröjsmålsränta, skadestånd eller liknande från Avropsberättigad på grund av Avropsberättigads felaktiga tolkning.

7.4 Kontraktets handlingar och deras inbördes ordning

Kontraktet består av nedan angivna handlingar. Handlingarna kompletterar varandra om inte omständigheterna föranleder annat. Om handlingarna innehåller motstridiga uppgifter gäller de i följande ordning:

1. Skriftliga ändringar och tillägg till datadelningsavtal
2. Datadelningsavtal
3. Skriftliga ändringar och tillägg till Kontraktet med bilagor
4. Kontraktet med bilagor
5. Skriftliga ändringar och tillägg till Avropsförfrågan med bilagor
6. Avropsförfrågan med bilagor
7. Skriftliga ändringar och tillägg till Ramavtalsleverantörens Avropssvar med bilagor inklusive av Avropsberättigad godkända rättelser, kompletteringar och förtydliganden.
8. Ramavtalsleverantörens Avropssvar med bilagor.

Inga andra handlingar än de ovan nämnda ingår i Kontraktet. Parterna kan komma överens om att en ändring eller tillägg till Kontraktet får genomslag på den hierarkiska nivå där den berörda handlingen är placerad. Innehåller Ramavtalsleverantörens Avropssvar uppgifter som inte efterfrågats eller reservationer blir dessa endast giltiga om Parterna uttryckligen och skriftligen särskild överenskommer om detta. Exempel på uppgift som inte efterfrågats eller reservation kan vara Ramavtalsleverantörens egna avtalsvillkor eller liknande som innebär ytterligare åtaganden för Avropsberättigad.

7.5 Ramavtalsleverantörens ansvar för Upphandlingsföremålet

Ramavtalsleverantören ansvarar för att Upphandlingsföremålet:

1. uppfyller i Kontraktet och Ramavtalet ställda krav och villkor och i tillämpliga fall kan tas i bruk,
2. är lämplig för de ändamål för vilka Upphandlingsföremålet av denna typ normalt tillhandahålls, liksom för de ändamål som framgår av Kontraktet och motsvarar vad Avropsberättigad rimligen har rätt att förvänta sig med hänsyn tagen till Upphandlingsföremålets art och omfattning,
3. tillhandahålls med omsorg och på ett fackmannamässigt sätt enligt god sedvänja, etiska riktlinjer och övriga yrkesetiska regler som gäller för branschen,

4. fullgörs enligt tillämpliga lagar, förordningar och föreskrifter, och
5. tillhandahålls enligt Ramavtalsleverantörens policyer, processer och interna kvalitetskontrollåtgärder förutsatt att dessa inte strider mot andra villkor i Kontraktet.

7.6 Avropsberättigads ansvar för Upphandlingsföremålet

Om inte annat framgår av Kontraktet uttryckligen regleras Avropsberättigads ansvar uttömmande i dessa Allmänna villkor.

7.7 Ramavtalsleverantörens ansvar för personal

Ramavtalsleverantören ansvarar för personal som medverkar till att fullgöra Ramavtalsleverantörens del av Kontraktet. Personalen som fullgör Kontraktet ska ha avtalsenlig kompetens och erfarenhet. Om specifik kompetens eller erfarenhet inte avtalats ska personalen ha nödvändig kompetens och erfarenhet. Personal ska ha nödvändig kunskap om och förståelse för Kontraktets fullgörande.

7.8 Försäkring

Ramavtalsleverantören ska inneha sedvanlig ansvarsförsäkring med betryggande ansvarsbelopp med hänsyn till Kontraktet. För person- och sakskada ska ansvarsförsäkringen som minst uppgå till 10 miljoner SEK.

Ramavtalsleverantör ska även inneha en ansvarsförsäkring avseende ren förmögenhetsskada avseende sin verksamhet. Ansvarsförsäkringen för ren förmögenhetsskada ska vara anpassad till den bransch som Ramavtalsleverantören verkar inom. Försäkringsbeloppet ska vara betryggande med hänsyn till Kontraktet eller de branschavtal som normalt gäller för tillhandahållen tjänst om dessa är avtalade.

Försäkringen ska vara giltig under Kontraktstiden.

Ramavtalsleverantören ska på begäran visa upp bevis på giltig försäkring.

7.9 Priser och prisjustering

7.9.1 Priser

Om inte annat framgår av Kontraktet är priserna angivna i svenska kronor (SEK) exklusive mervärdesskatt. Priserna inkluderar skatter och avgifter som Ramavtalsleverantören enligt lag ska betala. Priserna inkluderar även ersättning för samtliga kostnader och utgifter för fullgörandet av i Kontraktet angivna åtaganden.

Om inte annat framgår av Kontraktet, har Ramavtalsleverantören inte rätt att debitera högre priser än vad som framgår av Ramavtalets bilaga Priser.

Ramavtalsleverantören ska omedelbart informera Avropsberättigad om del av Upphandlingsföremålet inte omfattas av det avtalade priset.

7.9.2 Prisjustering

Ramavtalets priser justeras i enlighet med *Ramavtalets Huvuddokument* avsnitt *Prisjustering*. Kammarkollegiet ansvarar för att prisjusteringen genomförs i enlighet med villkoren samt att bilaga Priser uppdateras i samband med prisjustering.

7.10 Tilläggsköp

Tilläggsköp - glasögonbågar

I de fall arbetstagare önskar köpa en annan båge än de bågmodeller som Ramavtalet omfattar ska arbetstagaren stå för den kostnaden. Ramavtalsleverantören ska informera arbetstagaren om denna kostnad i samband med val av båge.

Tilläggsköp - behandling av glas

I de fall arbetstagare önskar köpa behandling av glas som inte ingår i Ramavtalet, exempelvis blåljusfilter, ska kostnaden betalas direkt av arbetstagaren. Ramavtalsleverantören ska informera arbetstagaren om denna kostnad i samband med val av behandling.

Tilläggsköp - utökad synundersökning

I de fall arbetstagare önskar genomföra en utökad synundersökning ska arbetstagare stå för den eventuella extra kostnad som uppkommer. Kostnaden ska avse mellanskillnaden mellan pris för synundersökning i Ramavtalet och det pris som Ramavtalsleverantören erbjuder för den utökade synundersökningen. Ramavtalsleverantören ska informera arbetstagaren om denna kostnad innan en utökad synundersökning genomförs.

Särskilda anpassningar

I de fall arbetstagare har behov av andra brytningsindex inklusive glas eller slipningar, än vad som framgår av Ramavtalet, ska kostnadsförslag tas fram till ansvarig chef hos Avropsberättigad för godkännande. Med andra brytningsindex inklusive glas eller slipningar avses sådana brytningsindex eller slipningar som ej är prissatta i Ramavtalet. Kostnadsförslaget ska utgöras av det lägsta pris som Ramavtalsleverantören erbjuder för aktuell tjänst/vara enligt Ramavtalsleverantörens publika priser till övriga kunder.

7.11 E-handel

7.11.1 Generella villkor för e-handel

Villkoren baseras på [SFTI:s rekommendationer](#) för e-handel. SFTI är ett samverkansprojekt för att främja utvecklingen av en effektiv e-handel mellan offentlig sektor och leverantörer av varor och tjänster. Med SFTI menas SFTI eller offentligt styrd organisation som kan komma att ersätta SFTI:s roll i fråga om att rekommendera standardiserade meddelanden för e-handel.

Frågor om e-handel som direkt rör Ramavtalet ska alltid ställas till Kammarkollegiet. Frågor om e-handel som direkt rör ett specifikt Avrop ska ställas till berörd Avropsberättigad.

Avropsberättigad informerar Ramavtalsleverantören inför den första beställningen om e-handel ska tillämpas.

7.11.2 Ansvar – För format, kommunikationssätt och kostnader

De format och kommunikationssätt som Parterna använder för standardiserade meddelanden för e-handel framgår av detta avsnitt *E-handel* samt avsnitten *Fakturering* och *Fakturans innehåll*. Information i standardiserade meddelanden ska utformas och placeras enligt SFTI:s anvisningar. Parterna kan komma överens om annan standard, utformning eller placering av information. I de fall ett format eller kommunikationssätt som anges nedan upphör att rekommenderas har Avropsberättigad rätt att anvisa ett annat likvärdigt alternativ som SFTI rekommenderar.

[Peppol](#) är ett internationellt nätverk för elektroniska inköp. Ramavtalsleverantören ska på begäran skicka av SFTI rekommenderade Peppolmeddelanden via Peppolnätverket. När

Ramavtalsleverantören tar emot av SFTI rekommenderade Peppolmeddelanden ska den vara registrerad i Peppols registerfunktion Service Metadata Publisher (SMP) för att kunna ta emot den aktuella meddelandetyper. Meddelanden som skickas via Peppolnätverket måste följa formatets regler och versionsuppdateringar.

Ramavtalsleverantören står för sina kostnader för utveckling, användning och underhåll av lämpligt systemstöd för de standardiserade meddelanden och kommunikationssätt som refereras till avsnitt *E-handel* samt i avsnitten *Fakturering* och *Fakturans innehåll*.

7.11.3 Order och ordersvar

Ramavtalsleverantören ska senast vid Ramavtalets ikraftträdande kunna ta emot order samt skapa och skicka ordersvar enligt minst ett (1) av följande alternativ:

1. Peppol BIS Ordering (order och ordersvar)
2. E-post

Avropsberättigad har rätt att, som ytterligare alternativ, tillhandahålla en leverantörsportal för manuell mottagning av order och registrering av ordersvar.

En leverantörsportal är i detta sammanhang ett webbgränssnitt som Avropsberättigad tillhandahåller sina leverantörer, där leverantörerna kan föra in eller ladda upp elektroniska kataloger, ta emot elektroniska order samt skicka ordersvar och elektroniska fakturor.

Ramavtalsleverantören ska vid behov under maximalt två (2) timmar stödja Avropsberättigads arbete med att utforma beställningsformulär i e-handelssystemet så att formuläret blir ändamålsenligt.

7.11.4 Pappersrekvisition

Ramavtalsleverantören ska kunna ta emot manuella ordrar i form av pappersrekvisition. Vid detta orderförfarande lämnar arbetstagaren hos Avropsberättigad en ifylld pappersrekvisition till optikbutiken i samband med synundersökningen.

7.12 Fakturering och betalning

7.12.1 Fakturering

Ramavtalsleverantören ska skapa och skicka elektronisk faktura (e-faktura) enligt Peppol BIS Billing. Endast uppgifter i fakturan som ingår i standarden kommer att beaktas. Eventuella stödande handlingar, exempelvis underlag för utlägg och/eller vidarefaktureringar, ska bifogas i PDF-format, om inte Avropsberättigad meddelar annat. Ramavtalsleverantörens fakturabild i PDF-format får däremot inte bifogas och kommer inte att beaktas. Som ett komplement har Avropsberättigad rätt att som ytterligare alternativ tillhandahålla en leverantörsportal för manuell registrering av faktura. Av sekretesskäl har dock Avropsberättigad rätt att begära att Ramavtalsleverantören ska skicka pappersfaktura.

Om inte annat framgår av Kontraktet ska fakturering för Upphandlingsföremålet ske efter avslutat uppdrag eller leverans. Om inte annat framgår av Kontraktet har Ramavtalsleverantören rätt att månadsvis i efterskott fakturera för tillhandahållande av Upphandlingsföremålet.

Om inte annat framgår av Ramavtalet eller Kontraktet har Ramavtalsleverantören inte rätt att anlita Underleverantör för factoring eller fakturahantering vid fakturering enligt Kontraktet utan Avropsberättigads godkännande. Fakturan ska skickas till den fakturaadress som

framgår av Kontraktet.

Ramavtalsleverantören ska vara godkänd för F-skatt eller motsvarande.

Faktureringsavgift eller liknande accepteras inte. Påminnelseavgift betalas endast om det framgår av lag.

För de Avropsberättigade vars personal har som krav att följa Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS) avseende regler för sjöfart ska Ramavtalsleverantören, om Avropsberättigad så önskar, bifoga en specifikation som ska medfölja fakturan, där arbetstagarens egna tilläggsval (såsom kostnader för glasögonbågar utöver standardsortiment, extra ytbehandlingar samt fotokromiska glas) redovisas.

7.12.2 Fakturans innehåll

En faktura ska minst innehålla följande uppgifter:

1. Fakturadatum och fakturanummer
2. Ramavtalsleverantörens och Avropsberättigads namn och adress
3. Avropsberättigads ordernummer och/eller beställarreferens enligt Avropsberättigads anvisningar
4. Ramavtalets namn och diarienummer
5. Ramavtalsleverantörens registreringsnummer för mervärdesskatt, VAT-nummer
6. Omfattning och detaljerad specifikation över levererade Upphandlingsföremål
7. Detaljerad specifikation över kostnader i SEK exklusive mervärdesskatt per levererat Upphandlingsföremål
8. Datum då Upphandlingsföremålet fullgjorts (omsatts)
9. Förfallodatum

Avropsberättigad har rätt att bestrida fakturor som är felaktiga, exempelvis med anledning av att specifikation saknas, och kräva rättelse av Ramavtalsleverantören.

7.12.3 Betalning

Betalning sker senast 30 kalenderdagar efter mottagen korrekt faktura.

Om Avropsberättigad helt eller till någon del inte anser sig vara betalningsskyldig, har Avropsberättigad rätt att hålla inne det omstridda beloppet. Om Parterna är överens om viss del eller vissa delar av det fakturerade beloppet ska Avropsberättigad betala det beloppet. Avropsberättigad har dock rätt att hålla inne betalning till den del Avropsberättigad har motkrav avseende vite, prisavdrag, skadestånd eller liknande från Ramavtalsleverantören enligt Kontraktet.

Avropsberättigads betalning av faktura befriar inte Ramavtalsleverantören från ansvar för Fel enligt avsnitt *Ansvar vid Fel* eller annat avtalsbrott.

Ramavtalsleverantörens rätt till betalning för Upphandlingsföremålet förfaller om Ramavtalsleverantören inte fakturerat för Upphandlingsföremålet i fråga senast sex (6) månader efter att Ramavtalsleverantören haft rätt att fakturera enligt ovan.

7.12.4 Dröjsmålsränta

Vid försenad betalning har Ramavtalsleverantören rätt att begära dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) på fakturerat ostridigt belopp. Ränta regleras på begäran av Ramavtalsleverantören på nästkommande faktura. Avropsberättigad har på motsvarande sätt rätt till dröjsmålsränta om Ramavtalsleverantören är försenad att betala viten,

prisavdrag, skadestånd eller liknande.

7.13 Informationssäkerhet och GDPR

7.13.1 Behandling av personuppgifter

Om Ramavtalsleverantörens tillhandahållande av Upphandlingsföremål innefattar behandling av personuppgifter ska behandlingen följa Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (dataskyddsförordningen) med tillhörande genomförandeförfattningar. Det innebär bland annat en skyldighet för Ramavtalsleverantören att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas inom ramen för Kontraktet.

Ramavtalsleverantören ska på begäran av Avropsberättigad ingå de avtal som krävs för att uppfylla dataskyddsförordningen.

Ramavtalsleverantören ska säkerställa att anlitad Underleverantör som behandlar personuppgifter ingår de avtal med Avropsberättigad som krävs enligt dataskyddsförordningen.

7.13.2 Behandling av information i journalföringssystem

Ramavtalsleverantören ska försäkra sig om att IT-system som används för journalföring lever upp till krav enligt dataskyddsförordningen och gällande lagar om cybersäkerhet.

Ramavtalsleverantören ska på begäran av Avropsberättigad kunna visa på vilka åtgärder som Ramavtalsleverantören eller anlitad Underleverantör har vidtagit för att säkerställa att personuppgifter i IT-system som används för journalföring behandlas inom EU/EES eller inom tredje land med adekvat skyddsnivå enligt beslut av Europeiska kommissionen.

7.13.3 Tillgång till information vid upphörande av molntjänst

För det fall Upphandlingsföremålet innefattar behandling av Avropsberättigads information i en molntjänst garanterar Ramavtalsleverantören i händelse av molntjänstens upphörande, oaktat orsak därtill, att

- a. under en övergångsperiod om minst sex (6) månader, eller en annan period som Avropsberättigad anger, hjälpa Avropsberättigad med överföringen av molntjänsten till en annan leverantör eller tillbaka till Avropsberättigad enligt Avropsberättigads instruktioner. Säkerhetsåtgärder ska vidtas för att säkerställa att dataintegritet och konfidentialitet upprätthålls under övergångsperioden.
- b. på Avropsberättigads begäran, fortsätta att tillhandahålla molntjänsten enligt Kontraktet och avtalade priser för nyttjande av Upphandlingsföremål under den tid som överföringen pågår.
- c. överlämna och/eller radera Avropsberättigads information och alla kopior från Ramavtalsleverantören och dess Underleverantörers system, utan dröjsmål, enligt Avropsberättigads instruktion. Eventuell radering ska vara förenligt med eventuella lagstadgade krav.

Om inte annat anges i Kontrakt ska Avropsberättigads information överföras i ett standardformat för strukturerad data som är läsbart och möjligt att använda i andra sammanhang. Loggfiler, revisionsdata, accessdata och liknande metadata ska tillhandahållas i ett format som säkerställer dess användbarhet för Avropsberättigad utan hinder.

Avropsberättigad ska ha rätt att kontrollverifiera att all information har överförts korrekt och att alla kopior har raderats. Eventuella kostnader förknippade med överföringsprocessen ska bäras av Ramavtalsleverantören, såvida inte annat framgår av Kontrakt.

Under övergångsperioden ska regelbunden kommunikation ske mellan parterna för att säkerställa en smidig övergång. Specifika kontaktpunkter ska utses för detta ändamål.

7.14 Sekretess och konfidentiell information

Om inte annat framgår av Kontraktet gäller följande för uppgifter och information som kommit Ramavtalsleverantören till del under fullgörandet av Kontraktet.

Ramavtalsleverantören får endast använda, t.ex. lagra, bearbeta eller ge tillgång till, Avropsberättigads uppgift eller information i den utsträckning och under den tid det är nödvändigt för att fullgöra Kontraktet.

Ramavtalsleverantören är skyldig att följa gällande rätt vad gäller sekretess, bland annat tillämpliga delar av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Ramavtalsleverantören är vidare skyldig att följa den konfidentialitet som är bruklig inom branschen och får inte röja eller på något sätt utnyttja information som kan betraktas som konfidentiell information. Med konfidentiell information avses information av teknisk, kommersiell eller annan art som till sin natur skäligen bör vara hemlig eller av Avropsberättigad angetts vara hemlig.

Ramavtalsleverantören åtar sig att inte utan Avropsberättigads skriftliga godkännande ge tredje part tillgång till uppgift som enligt lag kan bli föremål för sekretessbeläggande eller konfidentiell information.

Ramavtalsleverantören ska vidta lämpliga organisatoriska och tekniska åtgärder för att iaktta sina skyldigheter enligt detta avsnitt.

Ramavtalsleverantören ansvarar för att samtlig personal som medverkar till att fullgöra Kontraktet är informerade om och är bundna av de åtaganden avseende sekretess och konfidentiell information som framgår av detta avsnitt och Kontraktet.

Ramavtalsleverantören ska ha behörighetskontrollsystem som reglerar och begränsar personals tekniska tillgång till Avropsberättigads uppgift och information. Personal ska endast ha tillgång till Avropsberättigads uppgift och information om det är nödvändigt för att kunna fullgöra Kontraktet.

Ramavtalsleverantören kan begära att information som tillhandahålls av Ramavtalsleverantören ska anses vara en uppgift som enligt lag kan bli föremål för sekretessbeläggande eller vara konfidentiell. Eftersom Avropsberättigad i regel är ett offentligt organ som är skyldig att följa bestämmelser om handlingars offentlighet och sekretess kan Avropsberättigad inte i alla lägen tillmötesgå Ramavtalsleverantörens begäran avseende sekretess eller konfidentialitet. Vid en begäran om utlämnande av allmän handling kommer en sedvanlig sekretessbedömning att ske. Om Avropsberättigad inte är skyldig att följa bestämmelser om handlingars offentlighet och sekretess gäller samma åtaganden för Avropsberättigad som för Ramavtalsleverantören enligt detta avsnitt.

Om inte annat framgår av Kontraktet gäller förbud mot röjande av konfidentiell information under Kontraktstiden samt under fem (5) år efter att Kontraktet har upphört. När det gäller uppgifter som enligt lag kan bli föremål för sekretessbeläggande gäller sekretessen under den tid som anges i lagen.

7.15 Samverkan

7.15.1 Lojalitets- och informationsplikt

Parterna ska på ett lojalt sätt utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter enligt Kontraktet. Det innebär bland annat att Parterna kontinuerligt ska informera varandra om händelser eller andra sakförhållanden som kan komma att påverka den andra Parten eller fullgörandet av Kontraktet. Vidare innebär det att Parterna ska samverka i den utsträckning som skäligen krävs för att Ramavtalsleverantören ska kunna fullgöra sina åtaganden enligt Kontraktet med tillbörlig omsorg.

Ramavtalsleverantören ska under Kontraktstiden inte vara beroende av eller ha ekonomiska eller andra intressen som kan påverka Ramavtalsleverantörens objektivitet i förhållande till Avropsberättigad. Ramavtalsleverantören ska, om denne misstänker att tillhandahållandet av Upphandlingsföremålet kan komma att stå i konflikt med annat intresse, genast informera Avropsberättigad om detta och avvakta instruktioner från Avropsberättigad.

Ramavtalsleverantören ska omedelbart meddela Avropsberättigad vid misstanke om att en händelse hänförlig till Ramavtalsleverantören eller Upphandlingsföremålet riskerar att misskreditera eller minska allmänhetens förtroende för Avropsberättigad.

Ramavtalsleverantören ska skyndsamt tillhandahålla all tillgänglig information och handlingar gällande händelsen och aktivt delta i uppföljning och kommunikation. Om händelsen riskerar att orsaka Avropsberättigad skada, ska Ramavtalsleverantören vidta nödvändiga åtgärder för att minimera skadan.

7.15.1.1 Upplysningar med avseende särskilt på EU-sanktioner

Ramavtalsleverantören ska omedelbart upplysa Avropsberättigad om det finns anledning att misstänka att förhållandena i *Uteslutning och kvalificering av anbudsgivare* avsnitt *Uteslutning med anledning av EU-sanktioner* i upphandlingsdokumenten ändras, inkluderat om nya sanktioner beslutas av EU som direkt eller indirekt omfattar Ramavtalsleverantören eller Parternas avtalsförhållande.

Detta innebär att Ramavtalsleverantören:

- omedelbart ska upplysa Avropsberättigad om Ramavtalsleverantörens rättsliga status, ägarförhållanden eller representation innebär, eller förändras på ett sådant sätt, att den omfattas av sanktionerna.
- omedelbart ska upplysa Avropsberättigad om det finns anledning att misstänka att förhållandena är sådana att en Underleverantör eller ett åberopat företag omfattas av sanktionerna.

Ramavtalsleverantören ska fullt ut samarbeta i frågor som rör efterlevnaden av sanktionerna och tillhandahålla de uppgifter som är nödvändiga i detta avseende.

7.15.2 Marknadsföring av Kontraktet

Ramavtalsleverantören och dennes Underleverantör har inte rätt att hänvisa till Avropsberättigad i marknadsföring utan Avropsberättigads godkännande. Avropsberättigads logotyp eller liknande får endast användas enligt instruktioner från Avropsberättigad.

7.16 Underleverantör

Ramavtalsleverantören har rätt att anlita Underleverantör enligt vad som anges i

Ramavtalet och Kontraktet.

Ramavtalsleverantören ska säkerställa att anlita Underleverantör uppfyller krav och villkor i Ramavtalet och Kontraktet avseende de delar av Upphandlingsföremålet som Underleverantören ska utföra.

Ramavtalsleverantören ska på begäran tillhandahålla information om sina Underleverantörer. Exempel på uppgifter är namn, vilka delar, i vilken utsträckning och under vilken tidsperiod Underleverantören medverkar till att fullgöra Kontraktet.

Om en Underleverantör bryter mot krav eller villkor som anges i Ramavtalet eller Kontraktet har Avropsberättigad rätt att med omedelbar verkan bestämma att Underleverantören inte längre får anlitas för fullgörande av Kontraktet.

Ramavtalsleverantören ansvarar för sina Underleverantörer såsom för egen del.

7.17 Tillgänglighet och service

Optikbutiker ska minst vara öppna varje helgfri arbetsdag kl. 10-17.

Personal i optikbutik ska i kommunikation med arbetstagare kunna kommunicera på svenska språket i både tal och skrift.

Personal i optikbutik ska ha god kännedom om vad Ramavtalet omfattar så att de kan vara behjälpliga vid frågor och köp.

7.18 Leverans - hämtning av glasögon

Ramavtalsleverantören ska leverera bildskärmsglasögon inom tio (10) Arbetsdagar och skyddsglasögon och reservglasögon till sjögående personal inom femton (15) Arbetsdagar efter att synundersökning genomförts och beställning av glasögon gjorts, om inget annat har överenskommits.

Om Ramavtalsleverantören tillhandahåller skytteglasögon och glas till insatsbågar ska dessa levereras inom femton (15) Arbetsdagar efter att synundersökning genomförts och beställning av glasögon gjorts, om inget annat har överenskommits.

Ramavtalsleverantören ska, om inget annat överenskommits, meddela arbetstagare per telefon, e-post eller SMS att glasögonen är klara.

I samband med att de färdiga glasögonen levereras till arbetstagare ska personal i optikbutiken tillse att glasögonen justeras så att de passar personen som ska bära dem. Därtill ska personal i optikbutiken informera om handhavande och skötsel av glasögonen samt den garanti som gäller för glasögonen.

Ramavtalsleverantören ska tillse att glasögon är förpackade på ett sådant sätt att glasögonens kvalitet och egenskaper bibehålls och inte skadas. Samtliga glasögon ska levereras med hårt fodral och putsduk, vilka ingår i avtalade priser.

Personal i optikbutik ska vid behov efterjustera glasögonbågar samt byta skalmtoppar och sadlar på de glasögonbågar där detta är möjligt. Detta ska vara kostnadsfritt.

Ramavtalsleverantören bär alla risker och kostnader förenade med leveransen till och med att Upphandlingsföremålet har ställts till arbetstagarens förfogande.

7.19 Garanti

Erbjudna glasögon ska omfattas av minst ett (1) års produktgaranti räknat från leveransdatumet.

Om arbetstagare inte är nöjd med glaset eller styrkan på glasögonen har denne rätt att, inom tre (3) månader från leveransdatumet, kostnadsfritt byta glas eller styrka (s.k. nöjd-kund-garanti). Nöjd-kund-garanti omfattar inte glasögonbågar.

Utbytet ska vara kostnadsfritt såvida inte arbetstagaren har behov av annat brytningsindex (inklusive glas) eller slipning, än vad Ramavtalet omfattar och som innebär en högre kostnad. Vid en sådan situation ska Ramavtalsleverantören ta fram ett kostnadsförslag till ansvarig chef hos Avropsberättigad för godkännande. Kostnadsförslaget ska avse mellanskillnaden mellan priset på det ursprungliga glaset och det lägsta priset som Ramavtalsleverantören erbjuder för det dyrare glaset enligt Ramavtalsleverantörens publika priser till övriga kunder.

7.20 Redovisning av statistik

Om inte annat framgår av Kontraktet ska Ramavtalsleverantören redovisa statistik till Avropsberättigad enligt nedan.

Ramavtalsleverantören ska tillhandahålla statistik i svenska kronor (SEK) exklusive mervärdesskatt och andra skatter och avgifter som Avropsberättigad enligt lag ska betala för.

Ramavtalsleverantörens skyldighet att redovisa statistik till Avropsberättigad är begränsad till att omfatta den statistik som Ramavtalsleverantören ska redovisa till Kammarkollegiet enligt *Ramavtalets huvuddokument avsnitt Redovisning av statistik*.

Ramavtalsleverantören ska på begäran, till självkostnadspris, tillhandahålla ytterligare statistik avseende Kontraktet om Avropsberättigad begär det.

Statistiken ska, på Avropsberättigads begäran, redovisas minst en (1) gång per år.

Redovisning av statistik ska ske enligt Avropsberättigads instruktioner. Ramavtalsleverantören ska vara behjälplig med att tolka redovisad statistik.

7.21 Återlämning av glasögon

Ramavtalsleverantören ska kunna ta emot gamla glasögon som arbetstagare inte längre har behov av. De återlämnade glasögonen ska återbrukas eller återvinnas i hållbarhetssyfte.

7.22 Uppföljning

Avropsberättigad har rätt att kontrollera att Ramavtalsleverantören uppfyller alla krav och villkor som framgår av Kontraktet. Det innebär bland annat att Avropsberättigad har rätt att kontrollera att Ramavtalsleverantören uppfyller krav, tilldelningskriterier och villkor som Ramavtalsleverantören uppfyllde vid anbudsutvärderingen och att Ramavtalsleverantören fullgör sina åtaganden. Vid uppföljning har Avropsberättigad rätt att anlita en tredje part för genomförandet. Den tredje parten ska inte vara en konkurrent till Ramavtalsleverantören. Avisering om uppföljning ska normalt göras senast två (2) veckor före uppföljningens genomförande.

Ramavtalsleverantören ska på begäran tillhandahålla, för egen del samt för

Underleverantörer, uppgifter och handlingar som Avropsberättigad skäligen behöver för att genomföra uppföljning i den utsträckning som krävs och som inte står i strid med gällande rätt eller tillämpliga börsregler.

Vid uppföljning svarar respektive Part för sina egna kostnader. Om uppföljningen däremot visar att Ramavtalsleverantören gjort sig skyldig till vitesgrundande avtalsbrott står Ramavtalsleverantören för Avropsberättigads kostnader för uppföljningen. Ramavtalsleverantörens (och Underleverantörens) skyldighet att svara för sina egna kostnader för uppföljning ska dock normalt vara begränsad till högst en (1) gång per år.

7.23 Avtalsbrott och påföljder

Avtalsbrott föreligger om Part inte uppfyller sina åtaganden enligt Kontraktet. En Part som vill göra gällande påföljder på grund av avtalsbrott ska meddela den avtalsbrytande Parten om avtalsbrottet inom skälig tid från det att den upptäckt eller borde ha upptäckt avtalsbrottet (reklamation).

Part kan göra gällande en eller flera påföljder.

7.23.1 Rättelse vid avtalsbrott

Om inte Parterna kommer överens om annat eller om inte annat framgår av Kontraktet ska avtalsbrott rättas skyndsamt.

7.23.2 Ansvar vid Försening

7.23.2.1 Vad som avses med Försening

Med Försening avses att

1. Upphandlingsföremålet inte levererats inom avtalade tidsramar, såsom avtalad leveransdag av Upphandlingsföremålet,
2. Upphandlingsföremålet, om någon tid enligt punkten 1 inte har avtalats, inte levererats inom den tid som är skälig med hänsyn till vad som är normalt för Upphandlingsföremål av samma art och omfattning,
3. Leverans inte omfattar avtalad kvantitet av Upphandlingsföremålet, eller
4. det är uppenbart att avtalsenlig leverans av Upphandlingsföremålet inte föreligger och avvikelserna är av betydelse för Avropsberättigad.

Ramavtalsleverantören ansvarar inte för Försening om Ramavtalsleverantören kan visa att Förseningen beror på förhållanden som Avropsberättigad ansvarar för. Ramavtalsleverantören har i sådant fall rätt till nödvändig förlängning av leveranstiden samt ersättning för skäliga, styrkta och direkta merkostnader.

7.23.2.2 Meddelandeskyldighet vid misstanke om Försening

Ramavtalsleverantören ska utan dröjsmål skriftligen informera Avropsberättigad om Ramavtalsleverantören känner till eller borde ha känt till att Försening föreligger eller kan komma att föreligga. Ramavtalsleverantören ska ange anledningen till Förseningen samt, om möjligt, ange en ny tidpunkt då utförandet av Upphandlingsföremålet beräknas kunna ske. Ramavtalsleverantören ska vidta alla skäliga åtgärder för att motverka och begränsa Försening.

Avropsberättigad ska utan dröjsmål skriftligen meddela Ramavtalsleverantören om Avropsberättigad misstänker att förhållanden som Avropsberättigad ansvarar för kommer

att leda till Försening.

7.23.3 Ansvar vid Fel

7.23.3.1 Vad som avses med Fel

Med Fel avses att Upphandlingsföremålet avviker från kraven eller villkoren i Kontraktet eller Ramavtalet.

Fel föreligger inte om Ramavtalsleverantören kan visa att Felet beror på förhållanden som beror på arbetstagaren. Detta under förutsättning att Ramavtalsleverantören inte skäligen kunde ha undvikit följderna.

7.23.3.2 Reklamation och avhjälpande av Fel

Avropsberättigad får göra gällande ett Fel om Ramavtalsleverantören skriftligen meddelas inom skäligen tid från det att Felet upptäckts eller borde ha upptäckts (reklamation). Reklamation som lämnas inom 30 Arbetsdagar efter det att Avropsberättigad upptäckt Felet eller borde ha upptäckt Felet anses ha lämnats inom skäligen tid.

Efter det att Ramavtalsleverantören tagit emot reklamation från Avropsberättigad ska Ramavtalsleverantören avhjälpa Felet. Ramavtalsleverantören står för samtliga risker och kostnader i samband med avhjälpande av Fel, exempelvis eventuella transporter.

Ramavtalsleverantören ska avhjälpa Felet skyndsamt. Om Ramavtalsleverantören inte kan avhjälpa Felet skyndsamt kan Ramavtalsleverantören begära att Avropsberättigad skriftligen ger en skäligen tid för avhjälpande. 15 Arbetsdagar anses alltid vara skäligen tid.

Om avhjälpande inte sker inom skäligen tid har Avropsberättigad rätt att avhjälpa Felet på Ramavtalsleverantörens bekostnad och begära prisavdrag enligt avsnitt *Prisavdrag vid Fel* eller säga upp Kontraktet enligt avsnitt *Avropsberättigads uppsägningsrätt* punkten 1.

Ramavtalsleverantören har inte rätt att avhjälpa Felet om det med hänsyn till omständigheterna inte skäligen kan krävas att Avropsberättigad ska avvakta avhjälpande från Ramavtalsleverantörens sida. Då har Avropsberättigad rätt att avhjälpa Felet på Ramavtalsleverantörens bekostnad och begära prisavdrag enligt avsnitt *Prisavdrag vid Fel* eller säga upp Kontraktet enligt avsnitt *Avropsberättigads uppsägningsrätt* punkten 1.

Avropsberättigads godkännande av Ramavtalsleverantörens förslag, åtgärder eller handlingar befriar inte Ramavtalsleverantören från ansvar för Fel.

7.23.3.3 Prisavdrag vid Fel

Om Avropsberättigad inte säger upp hela Kontraktet till följd av Fel har Avropsberättigad rätt till prisavdrag. Rätt till prisavdrag föreligger i de fall avhjälpande av Felet inte är möjlig eller inte kan förväntas försätta Avropsberättigad i samma situation som om Felet inte förelegat. Prisavdraget ska utgöra skillnaden i värde mellan avtalsenlig och avtalsstridig prestation vid tiden för prestationen. Om Ramavtalsleverantören inte avhjälper Felet inom skäligen tid, har Avropsberättigad även rätt till vite enligt avsnitt *Löpande vite*.

7.23.3.4 Fel som utgör väsentligt avtalsbrott

Utgör Felet ett väsentligt avtalsbrott har Avropsberättigad rätt att skriftligen säga upp Kontraktet enligt avsnitt *Avropsberättigads uppsägningsrätt* punkten 1.

7.23.4 Ramavtalsleverantörens vitesgrundande avtalsbrott

Ramavtalsleverantören ska betala löpande vite eller engångsvite enligt avsnitten nedan.

Avropsberättigad har rätt till vite om Ramavtalsleverantören skriftligen meddelas inom skälig tid från det att det vitesgrundande avtalsbrottet upptäckts eller borde ha upptäckts (reklamation). Reklamation som lämnas inom 90 Arbetsdagar efter det att avtalsbrottet upptäckts eller borde ha upptäckts anses ha lämnats inom skälig tid.

Vitesbeloppet ska betalas även om avtalsbrottet inte har orsakat någon skada. Vitet påverkar inte Avropsberättigads rätt till övriga påföljder.

7.23.4.1 Löpande vite

Om inte annat framgår av Kontraktet gäller följande.

Ramavtalsleverantören ska betala löpande vite enligt punkterna nedan.

1. Ramavtalsleverantören ska betala löpande vite vid Försening av Upphandlingsföremål med fem (5) procent av avtalat pris.

Det löpande vitet vid Försening utgår per påbörjad Arbetsdag. Den sammanlagda ersättningsskyldigheten i form av vite vid Försening ska inte överstiga 25 procent av försäljning på Kontraktet. Om maximalt vite uppnåtts, eller Förseningen annars är av väsentlig betydelse för Avropsberättigad, utgör det ett väsentligt avtalsbrott vilket innebär att Avropsberättigad har rätt att säga upp Kontraktet enligt avsnitt *Avropsberättigads uppsägningsrätt* punkten 1. Vite beräknas på den del som är Försenad. Om Upphandlingsföremålet inte kan tas i bruk på grund av Försenad del utgår vite på hela leveransen.

2. Ramavtalsleverantören ska betala löpande vite om Ramavtalsleverantören inte avhjälpert ett avtalsbrott inom skälig tid, dock längst inom 20 Arbetsdagar, från Avropsberättigads skriftliga meddelande om avtalsbrottet. Det löpande vitet utgår med 10 000 SEK.
3. Ramavtalsleverantören ska betala löpande vite om Ramavtalsleverantören gör sig skyldig till avtalsbrott enligt något av avsnitten angivna i punkterna nedan. Det löpande vitets storlek för respektive avtalsbrott anges inom parentes.
  - a. Avsnitt *Ramavtalsleverantörens ansvar för Upphandlingsföremålet* (10 000 SEK),
  - b. Avsnitt *Ramavtalsleverantörens ansvar för personal* (10 000 SEK),
  - c. Avsnitt *Försäkring* (10 000 SEK),
  - d. Avsnitt *Priser och prisjustering* (10 000 SEK),
  - e. Avsnitt *E-handel* (10 000 SEK),
  - f. Avsnitt *Fakturering och betalning* (10 000 SEK),
  - g. Avsnitt *Lojalitets- och informationsplikt* (10 000 SEK)
  - h. Avsnitt *Upplysningar med avseende särskilt på EU-sanktioner* (10 000 SEK)
  - i. Avsnitt *Marknadstöring av Kontraktet* (5 000 SEK)
  - j. Avsnitt *Underleverantör* (10 000 SEK)
  - k. Avsnitt *Uppföljning* (25 000 SEK)

Det löpande vitet för punkterna 2–3 ska betalas ut per påbörjad vecka som avtalsbrottet kvarstår. Om avtalsbrottet enligt punkterna 2–3 inte åtgärdas inom *fyra (4) veckor* eller inte kan åtgärdas uppgår vitet till ett maximalt belopp motsvarande *fyra (4) veckor*.

7.23.4.2 Engångsvite

Om inte annat framgår av Kontraktet gäller följande.

Ramavtalsleverantören ska betala engångsvite om Ramavtalsleverantören

1. gjort sig skyldig till avtalsbrott vid minst tre (3) tillfällen under en period av tolv (12) månader, oaktat om avtalsbrottet rättats eller inte,
2. varit skyldig att betala maximalt belopp för löpande vite vid minst tre (3) tillfällen under en period av tolv (12) månader, eller
3. på ett systematiskt sätt brutit mot Kontraktet.

Engångsvitet beräknas på fem (5) procent av Ramavtalsleverantörens försäljning genom Kontraktet de fyra (4) senaste kvartalen. Har fyra (4) kvartal inte löpt ska perioden som Kontraktet har varit i kraft räknas upp till motsvarande fyra (4) kvartal. Oavsett beräkningssätt är engångsvitet lägst 5 000 SEK och högst 20 000 SEK.

Avropsberättigad kan bestämma att ytterligare engångsvite ska betalas om ett nytt vitesgrundande avtalsbrott inträffar fem (5) arbetsdagar efter det att tidigare engångsvite utgått.

7.23.4.3 Begränsning av viten

Ramavtalsleverantörens sammanlagda viten, det vill säga både löpande och engångsviten, kan högst uppgå till 25 procent av Ramavtalsleverantörens totala försäljning genom Kontraktet fram till tidpunkten för det senaste vitesgrundande avtalsbrottet.

7.23.5 Skadestånd

Part har rätt till skadestånd till följd av motpartens avtalsbrott. Eventuella prisavdrag och viten hänförliga till avtalsbrottet ska avräknas från skadeståndet.

Avropsberättigads uttryckliga eller underförstådda godkännande av Upphandlingsföremålet eller avstående från att göra gällande en viss påföljd befriar inte Ramavtalsleverantören från skadeståndsskyldighet.

Parts skadeståndsansvar är begränsat till direkt skada, och omfattar alltså inte utebliven vinst, utebliven besparing eller annan indirekt skada. Parts skadeståndsansvar per avtalsbrott är begränsat till 10 miljoner SEK.

Ansvarsbegränsningarna gäller inte vid Parts uppsåt eller grov oaktsamhet.

Ansvarsbegränsningarna gäller inte heller för Parts ersättningsskyldighet till följd av krav från tredje part avseende intrång i immateriella rättigheter. För Ramavtalsleverantören gäller inte heller ansvarsbegränsningarna vid avtalsbrott enligt avsnitten *Sekretess och konfidentiell information* och *Behandling av personuppgifter*.

7.23.6 Ursäktligt avtalsbrott (force majeure)

Om Part förhindras att fullgöra sina skyldigheter enligt Kontraktet av omständighet utanför Partens kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med eller tagit i beaktande vid Kontraktets tecknande och vars följder Parten inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit är avtalsbrottet ursäktligt (så kallad force majeure). Med ursäktligt avtalsbrott avses exempelvis men inte uteslutande krig, naturkatastrofer, pandemi, epidemi, beslag, uppror, upplopp och brand. Avtalsbrottet är ursäktligt under så lång tid som är rimlig med hänsyn till hindrets konsekvenser för Partens möjligheter att fullgöra sitt åtagande enligt Kontraktet. Om Kontraktets fullgörande till väsentlig del förhindras under längre tid än

90 kalenderdagar på grund av sådan angiven omständighet, har motparten rätt att säga upp Kontraktet utan ersättningskyldighet.

För att Part ska ha rätt att göra gällande ursäktligt avtalsbrott ska Part, när denne får kännedom eller borde ha fått kännedom om sådan omständighet, omedelbart skriftligen meddela motparten om hindret och hur det påverkar möjligheten att fullgöra åtagandet enligt Kontraktet.

7.23.7 Avropsberättigads uppsägningsrätt

Avropsberättigad har rätt att säga upp hela eller delar av Kontraktet om:

1. Ramavtalsleverantören gör sig skyldig till ett väsentligt avtalsbrott,
2. Ramavtalsleverantören vid minst tre (3) tillfällen under en period av tolv (12) månader ska betala vite enligt avsnitt *Löpande vite*,
3. det framkommer att Ramavtalsleverantören lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna begärda uppgifter i Avropssvaret eller på annat sätt i samband med Avropet och dessa uppgifter har varit av väsentlig betydelse vid bedömningen när Ramavtalsleverantören tilldelades Kontraktet,
4. Ramavtalsleverantören inte uppfyller de krav eller villkor som ställts i Ramavtalet, Avropsförfrågan eller de tilldelningskriterier som Ramavtalsleverantören uppfyllde vid anbudsutvärderingen och denna brist har varit av väsentlig betydelse vid bedömningen när Ramavtalsleverantören tilldelades Kontraktet,
5. det framkommer att Ramavtalsleverantören lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna begärda uppgifter i samband med den upphandling som föregått tecknandet av Ramavtalet utan att Kammarkollegiet sagt upp Ramavtalet,
6. Kammarkollegiet har sagt upp Ramavtalet till följd av att Ramavtalsleverantören gjort sig skyldig till ett väsentligt avtalsbrott enligt Ramavtalet,
7. Ramavtalsleverantören i övrigt agerar på ett sådant sätt att det, hänförligt till relevanta delar av Kontraktets fullgörande, ur allmänhetens synvinkel, skulle vara stötande för Avropsberättigad att fullfölja Kontraktet,
8. Ramavtalsleverantören befinner sig i någon av de situationer som framgår av 13 kap. 1–3 §§ lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU),
9. Domstol finner att Ramavtalet eller Kontraktet har varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 17 kap. 9–14 §§ LOU,
10. Avropsberättigads behov av Upphandlingsföremålet väsentligen ändras på grund av organisatoriska förändringar som initierats av annan än Avropsberättigads ledning, eller
11. Europeiska unionens domstol finner att Sverige allvarligt åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget avseende Europeiska unionen, EUF-fördraget eller LOU-direktivet enligt 17 kap. 17 § punkten 3 LOU.

Uppsägning ska ske skriftligen. Avropsberättigad avgör om uppsägning sker med omedelbar verkan eller vid en senare tidpunkt. Om uppsägning sker vid en senare tidpunkt ska tidpunkten vara skälig med hänsyn till Avropsberättigads behov av avvecklings- och etableringsåtgärder. Avropsberättigad avgör om det förtida upphörandet ska innebära återgång av Avropsberättigads respektive Ramavtalsleverantörens prestationer med avräkning för den nytta Avropsberättigad haft av Upphandlingsföremålet, eller om det förtida upphörandet endast ska ha framåtriktad effekt. Uppsägningsrätt enligt detta avsnitt gäller oavsett om bristen rättats eller inte. Avropsberättigad är inte skyldig att betala ersättning vid uppsägning enligt detta avsnitt. Ramavtalsleverantören är skyldig att ersätta de direkta skador som Avropsberättigad lider till följd av uppsägning enligt punkterna 1-9 i detta avsnitt. Skadeståndet kan jämkas om vållande på Avropsberättigads sida har medverkat till skadan.

7.23.8 Ramavtalsleverantörens uppsägningsrätt

Ramavtalsleverantören har rätt att säga upp hela Kontraktet om Avropsberättigad gör sig skyldig till ett väsentligt avtalsbrott och inte Avropsberättigad inom 30 kalenderdagar efter skriftlig begäran av Ramavtalsleverantören har vidtagit rättelse. Uppsägning ska ske skriftligen och ha en uppsägningstid om minst sex (6) månader.

7.23.9 Kontraktets förtida upphörande av annan anledning

Kontraktet upphör med omedelbar verkan om Kontraktet har förklarats ogiltigt enligt en lagakraftvunnen dom. Ramavtalsleverantören har inte rätt till skadestånd med anledning av ett sådant upphörande om inte annat framgår av tvingande rätt.

Parterna kan även komma överens om att Kontraktet ska upphöra i förtid i andra fall.

7.24 Ändringar av Kontraktet

7.24.1 Ändringar och tillägg

Ändringar i eller tillägg till Kontraktet kan endast ske efter skriftlig överenskommelse mellan behöriga företrädare för båda Parter.

Om Avropsberättigad begär ändring av Kontraktet ska Ramavtalsleverantören utan dröjsmål meddela Avropsberättigad vilken eventuell påverkan Avropsberättigads ändringsbegäran får på avtalat pris, tidplan och andra relevanta omständigheter. Ramavtalsleverantören ska informera Avropsberättigad om någon del inte omfattas av ändringsbegäran och därmed inte omfattas av avtalat pris. Därefter ska Avropsberättigad meddela Ramavtalsleverantören om ändring av villkoren i Kontraktet i relevant avseende accepteras. Om pris höjs till följd av en begäran enligt detta avsnitt har Ramavtalsleverantören rätt till ersättning för sina faktiska kostnader (självkostnadspris) med ett påslag om tio (10) procent.

Ändringar och tillägg till Kontraktet som inte är tillåtna enligt LOU är ogiltiga, men de påverkar inte Kontraktets giltighet i övrigt.

7.24.2 Ändring av Underleverantör

Ändring, det vill säga tillägg, byte eller borttagande, av Underleverantör kan endast ske efter skriftligt godkännande av Avropsberättigad. Till ansökan om att ändra Underleverantör ska bifogas uppgifter och handlingar som visar att Underleverantören uppfyller relevanta krav och villkor.

7.24.3 Avbeställning av Upphandlingsföremål

Avropsberättigad har rätt att, avbeställa hela eller delar av återstående Upphandlingsföremål med tre (3) kalenderdagens uppsägningstid. Avropsberättigad är i ett sådant fall endast skyldig att betala för upparbetat arvode och på förhand godkända kostnader fram till och med tidsfristens utgång. Ramavtalsleverantören har inte rätt till någon ytterligare ersättning till följd av Avropsberättigads avbeställning.

7.24.4 Avropsberättigads rätt till överlåtelse av Kontraktet

Avropsberättigad har rätt att överlåta Kontraktet helt eller delvis till en annan organisation. Avropsberättigads meddelande om överlåtelse av Kontraktet ska skickas till Ramavtalsleverantören senast tre (3) månader före det planerade datumet för överlåtelsen.

7.24.5 Ramavtalsleverantörens rätt till överlåtelse av Kontraktet

Vid byte av Ramavtalsleverantör krävs att befintlig Ramavtalsleverantör får ett skriftligt godkännande från Avropsberättigad innan bytet sker. Med byte avses samtliga ändringar av juridisk eller fysisk person genom exempelvis överlåtelse, fusion, företagsomstruktureringar, uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens.

Ramavtalsleverantören har inte rätt att utan Avropsberättigads skriftliga godkännande, helt eller delvis, överlåta rättigheter (exempelvis fordringar) eller skyldigheter enligt Kontraktet till annan juridisk eller fysisk person.

Avropsberättigad kan komma att begära in handlingar för att bedöma om bytet ska godtas eller inte. Avropsberättigad är inte skyldig att godkänna ett byte av Ramavtalsleverantör.

7.24.6 Ägar- och kontrollskifte hos Ramavtalsleverantören

Ramavtalsleverantören gör sig skyldig till avtalsbrott om det sker ett ägar- och kontrollskifte hos Ramavtalsleverantören i strid med följande förutsättningar. Med ägar- och kontrollskifte avses att en investerare, någon i dennes ägarstruktur eller någon vars räkning investeraren handlar för, efter investeringen, direkt eller indirekt, kommer att förfoga över röster som motsvarar eller överskrider något av gränsvärdena 30, 50 eller 90 procent av rösterna i Ramavtalsleverantören. Vid beräkningen av röster ska röster som en närstående direkt eller indirekt förfogar över räknas med.

Ramavtalsleverantören ska omedelbart när Ramavtalsleverantören får kännedom om eller borde ha fått kännedom om ett ägar- och kontrollskifte informera Avropsberättigad om ett sådant skifte för att Avropsberättigad ska kunna ta ställning till det.

Om Avropsberättigad begär det, ska Ramavtalsleverantören visa att investeraren inte

1. omfattas av 13 kap. 1-3 §§ LOU,
2. verkar i strid med *Ramavtalets Huvuddokument* första stycket i avsnitt *Grundläggande rättigheter för arbetstagare*,
3. omfattas av sanktionerna som anges i *Uteslutning och kvalificering av anbudsgivare* i upphandlingsdokumenten, eller
4. har blivit förbjuden att göra en investering enligt lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar.

Om en omständighet som anges i punkterna 1-4 ovan föreligger ska Ramavtalsleverantören göra det sannolikt att omständigheten inte kommer att ha en negativ effekt på Ramavtalsleverantörens fullgörande av Ramavtalet eller Kontraktet. Om Ramavtalsleverantören inom 30 kalenderdagar inte gör det sannolikt utgör ägar- och kontrollskiftet ett väsentligt avtalsbrott, vilket innebär att Avropsberättigad har rätt att säga upp Kontraktet enligt avsnitt *Avropsberättigads uppsägningsrätt* punkten 1.

7.25 Icke-avstående (no waiver)

En Parts underlåtenhet att tillämpa något villkor i Kontraktet strikt enligt ordalydelsen ska inte anses innefatta något avstående från någon rättighet enligt Kontraktet och underlåtenheten ska inte heller medföra att den Parten förlorar rätten att senare begära en strikt tillämpning enligt ordalydelsen av det aktuella villkoret eller annat villkor i Kontraktet.

7.26 Tillämplig lag och tvistelösning

Rättigheter och skyldigheter enligt Kontraktet regleras av svensk rätt med undantag av dess lagvalsregler.

Twister angående tolkning eller tillämpning av Kontraktet och därmed sammanhängande rättsförhållanden, som inte kan lösas av Parterna gemensamt, ska avgöras av svensk allmän domstol där Avropsberättigad har sitt säte.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar, varav parterna har tagit var sitt. Bindande avtal föreligger när båda parter undertecknat detta avtal.

Underskrift av behörig avtalstecknare:

Köpare

Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet
2021000829

Säljare

Specsavers Sweden AB
5566157961

Ort / datum

Ort / datum

Underskrift

Underskrift

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Befattning

Befattning
